

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ A DANÍ

Komparace zdanění příjmů fyzických osob ze závislé činnosti v České republice a Slovenské republice

Comparison of Taxation of Personal Income from Dependent Activity in the Czech Republic and the Slovak Republic

Student: Zuzana Výtisková

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Michal Krajňák, Ph.D., MBA

Ostrava 2019

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví a daní

Zadání bakalářské práce

Student: **Zuzana Výtisková**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6202R049 Účetnictví a daně
Téma: Komparace zdanění příjmů fyzických osob ze závislé činnosti v České republice a Slovenské republice
Comparison of Taxation of Personal Income from Dependent Activity in the Czech Republic and the Slovak Republic

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Charakteristika zdanění příjmů fyzických osob ze závislé činnosti v České republice
 3. Analýza daně z příjmů fyzických osob dle legislativní úpravy Slovenské republiky
 4. Komparace daňového zatížení příjmů fyzických osob
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii*. 7. vyd. Praha: Leges, 2018. 384 s. ISBN 978-80-7502-274-5.
VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2018*. 14. vyd. Praha: 1. VOX, 2018. 404 s. ISBN 978-80-87480-63-2.
VYCHOPEŇ, Jiří. *Daň z příjmů 2018*. 14. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 545 s. ISBN 978-80-7598-019-9.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Michal Krajňák, Ph.D., MBA**

Datum zadání: 23.11.2018

Datum odevzdání: 10.05.2019

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou práci, kromě příloh, vypracovala samostatně. Přílohy č. 1 a č. 2 mi byly dány k dispozici.“

V Ostravě dne 10.5.2019

.....

Zuzana Výtisková

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Charakteristika zdanění příjmů fyzických osob ze závislé činnosti v České republice	7
2.1	Pojem „daň“.....	7
2.2	Funkce daní.....	8
2.3	Daňový subjekt.....	9
2.4	Daňová soustava ČR.....	10
2.5	Problematika příjmů FO ze závislé činnosti.....	11
2.5.1	Vymezení příjmů ze závislé činnosti	12
2.5.2	Co není předmětem daně, osvobození od daně	12
2.5.3	Daňová optimalizace	13
2.5.4	Nepeněžní příjmy a benefity	17
2.5.5	Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění zaměstnance	19
2.5.6	Zdanění příjmů ze závislé činnosti.....	21
2.5.7	Roční zúčtování + daňové priznání	27
3	Analýza daně z příjmů fyzických osob dle legislativní úpravy Slovenské republiky.....	29
3.1	Daňová soustava SR	29
3.2	Subjekt daně	31
3.3	Zdanění příjmů plynoucích ze závislé činnosti	32
3.3.1	Předmět daně	32
3.3.2	Příjmy, které nejsou předmětem daně nebo jsou od daně osvobozeny	32
3.3.3	Základ daně	33
3.3.4	Sazba daně.....	33
3.3.5	Zaměstnanecká prémie	33
3.3.6	Minimální mzda, životní minimum.....	34

3.3.7	Optimalizace daně	36
3.3.8	Sociální zabezpečení	39
3.3.9	Výpočet daňové povinnosti	39
3.3.10	Správa daní	40
4	Komparace daňového zatížení příjmů fyzických osob.....	43
4.1	Ukazatele daňového zatížení	43
4.1.1	Daňová kvóta.....	43
4.1.2	Daňový mix	44
4.1.3	Efektivní sazba daně.....	44
4.1.4	Čisté daňové zatížení.....	45
4.2	Výpočty čisté mzdy a ukazatelů daňového zatížení	45
4.2.1	Poplatník pobírající minimální mzdu	45
4.2.2	Poplatník pobírající průměrnou mzdu.....	49
4.2.3	Poplatník pobírající nadprůměrnou mzdu	52
4.3	Výpočet roční daňové povinnosti zaměstnance.....	54
4.4	Srovnání možností optimalizace daně	57
4.5	Komparace odvodů zaměstnavatele do státního rozpočtu za zaměstnance.....	58
4.6	Výpočet čisté mzdy a ukazatelů daňového zatížení při uplatnění solidárního zvýšení daně v ČR a zvýšené sazby daně v SR.....	59
4.7	Komparace výpočtu čisté mzdy zdravotně a tělesně postiženého poplatníka	62
5	Závěr.....	64
	Seznam použité literatury	66
	Seznam zkratk	69
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Platba daní ovlivňuje každého z nás. Každý, kdo je v pracovním poměru, podniká nebo má jiné příjmy, platí daň z příjmů. Lidé vlastníci nemovitost platí daň z nemovitosti a při koupi nemovitosti odvádí kupující daň z nabytí nemovitosti. Daň z přidané hodnoty (dále jen DPH) se platí v případě nakupování různého druhu zboží, ať už se jedná o zboží denní potřeby nebo např. drahou televizi. A tak bychom mohli pokračovat dále.

Existuje mnoho druhů daní, ovšem zaměřením této práce je daň z příjmů fyzických osob (dále jen FO) ze závislé činnosti. Toto téma bylo zvoleno, protože je velmi praktické, jelikož se týká každého, kdo je v pracovním poměru. Srovnávanou zemi jsem vybrala na základě naší společné minulosti. Ačkoliv jsme kdysi se Slovenskou republikou (dále jen SR) tvořili jeden stát, už přes 25 let jsou naše republiky rozdělené a bude zajímavé sledovat, do jaké míry se naše systémy v této problematice liší.

Cílem bakalářské práce je analyzovat oblast zdaňování příjmů FO se zaměřením na závislou činnost, a zároveň komparovat zdanění příjmů FO ze závislé činnosti v České republice (dále jen ČR) a SR.

Práce je rozčleněna do pěti kapitol. První kapitolou je úvod a poslední kapitolou je závěr.

Po úvodu následuje teoretická část, která začíná druhou kapitolou. V druhé kapitole je zpočátku vymezeno, co je to daň, jaké jsou základní vlastnosti a znaky daní a jaké funkce daně v ekonomice plní. Dále je probrána klasifikace daní, je vymezena daňová soustava ČR a jsou vysvětleny pojmy poplatník a plátcе daně.

Nejobsáhlejší částí druhé kapitoly je podkapitola, která se zabývá právě zdaněním příjmů ze závislé činnosti. Postupně je v této části kapitoly vymezeno, co je předmětem daně z příjmů ze závislé činnosti, co není předmětem daně a co je od daně osvobozeno. Dále je probrána problematika optimalizace základu daně a jsou definovány slevy, které může poplatník využít, aby co nejvíce snížil (zoptimalizoval) svou daň z příjmů. Část podkapitoly je věnována jedinému daňovému zvýhodnění, které existuje v ČR, což je daňové zvýhodnění na děti, díky kterému mohou v určitých případech získat poplatníci daňový bonus.

V teoretické části práce je také představen systém sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění.

Dále je vysvětleno, proč a za jakých podmínek zaměstnanci nemusí podávat daňová přiznání (dále jen DP).

Teoretická část pokračuje třetí kapitolou, která je svým obsahem a členěním velmi podobná kapitole druhé. Na rozdíl od druhé kapitoly, je třetí kapitola věnována problematice zdanění příjmů FO ze závislé činnosti v SR.

Čtvrtá kapitola představuje aplikační neboli praktickou část, ve které jsou zpočátku vymezeny ukazatele daňového zatížení včetně efektivní sazby daně a čistého daňového zatížení, které jsou poté využity při porovnávání daňového zatížení poplatníků. Následně je realizována komparace daňového zatížení mezi českými a slovenskými poplatníky.

V práci byly využity metody komparace a analýzy.

2 Charakteristika zdanění příjmů fyzických osob ze závislé činnosti v České republice

V této kapitole je vymezen pojem daň, je vysvětleno, co to daň je, jaké jsou její základní znaky a jednotlivé funkce daní. Následně jsou vysvětleny pojmy jako poplatník a plátcé daně, což jsou daňové subjekty. Je také znázorněna daňová soustava. V poslední podkapitole jsou probrány příjmy ze závislé činnosti, daňová optimalizace a problematika sociálního a zdravotního pojištění. Část je také věnována zaměstnaneckým benefitům, minimální mzdě (dále jen MM) a jednotlivým formám dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr včetně jejich podmínek, výhod a nevýhod a také práci na hlavní pracovní poměr. Poslední část je věnována ročnímu zúčtování a podávání DP.

2.1 Pojem „daň“

Pro správné pochopení daňového systému, je nezbytné vymezit si termín „daň“. To ovšem nemusí být úplně jednoduché, protože v současné době není v českém právu předpis, který by vymezil tento pojem jednotně pro všechny oblasti práva. Pouze zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, obsahuje definici daně, kterou je ale možné použít pouze v rámci tohoto zákona.

Daň tvoří zásadní příjem do státního rozpočtu, ze kterého je hrazeno například veřejné školství, zdravotnictví, armáda či důchody. Daní se rozumí povinná, zákonem určená platba do veřejného rozpočtu. Je tedy povinností obyvatel daně platit a dodržovat zákonem stanovené termíny a intervaly. Platba daní může být pravidelná, pro příklad je vhodné uvést daň z příjmů FO, kdy je interval placení jeden měsíc, nebo daň z nemovitých věcí s platbou jednou ročně. Ale i nepravidelná či nárazová, a tou je například daň z nabytí nemovitých věcí.

Daň má několik základních znaků:

- je nenávratná, to znamená, že lidé nemají právo získat zpět již zaplacenou daň,
- je neúčelová, z toho vyplývá, že není předem známo, na co se zaplacená daň využije a občané nemají ani možnost účel ovlivnit,
- je také neekvivalentní, což znamená, že se jedná pouze o jednostrannou platbu a není možné si za placení daní nárokovat odměnu.

2.2 Funkce daní

Ač by se mohlo zdát, že placení daní má pouze jeden úkol, a to naplnit státní rozpočet, není tomu tak. Daně jsou nástrojem ekonomické a hospodářské politiky státu a vykonávají mnoho důležitých funkcí. Samozřejmě jedna z klíčových funkcí, můžeme říci i hlavní funkce daní, je zabezpečit finanční zdroje do státního rozpočtu. Tato se nazývá fiskální funkce.

Pro správné fungování státu je nezbytné, aby bylo z čeho platit veřejné výdaje. Z historického hlediska je tato funkce nejstarší.

Nicméně, jak už bylo řečeno, tato funkce není jediná, dalšími důležitými funkcemi daně jsou také:

- redistribuční funkce – jak už název napovídá, jedná se v podstatě o rozdělování nebo distribuci finančních prostředků od jednoho subjektu ke druhému, úkolem daní je dle této funkce, alespoň v rámci možností, snížit rozdíly mezi bohatší a chudší vrstvou obyvatelstva, lidé s vyšším výdělkem přispívají do státního rozpočtu také vyšší daní z příjmů, a naopak,
- alokační funkce – tato funkce zabezpečuje rozdělení finančních prostředků do trhu efektivně, podle toho, kde jsou více či méně potřeba, uplatňuje se v případech, kdy tržní mechanismy nejsou schopny toto rozdělení korigovat samostatně a efektivně¹,
- stabilizační funkce – tato funkce pomáhá zajišťovat redukci cyklických výkyvů v ekonomice,
- stimulační funkce – daně dle této funkce působí jako ekonomický nástroj, protože lidé často berou platbu daní jako újmu a zpravidla každý je rád, pokud si může svou daňovou povinnost určitým způsobem snížit, stát tedy využívá možnosti do oblasti daní zasahovat a nabízí možnost různých forem daňových úspor (např. nabízí snížit podnikatelské riziko tím, že si podnikatelé mohou snížit základ daně o ztrátu z podnikání za poslední čtyři předchozí roky), ale na druhé straně také možnost vyššího zdanění (např.: vyšší daň u alkoholu a cigaret, cílem vyššího zdanění tohoto zboží je omezit jejich spotřebu).²

¹ Klimešová (2018)

² Vančurová (2018)

2.3 Daňový subjekt

V daňové terminologii se vyskytují pojmy poplatník a plátce daně. V této podkapitole jsou tyto pojmy vysvětleny.

Poplatník daně

„Obecně lze říci, že poplatníkem daně je ten, jehož příjmy podléhají dani. Již z názvu jednotlivých částí vyplývá, že dani z příjmů FO podléhají příjmy FO a dani z příjmů právnických osob (dále jen PO) podléhají příjmy PO.“³

Rozlišujeme poplatníka daně s neomezenou daňovou povinností a poplatníka daně s omezenou daňovou povinností.

Daňový rezident je poplatník daně s neomezenou daňovou povinností, což znamená, že je povinen platit daně jak z příjmů původem z ČR, tak z příjmů původem ze zahraničí. Daňovým rezidentem je osoba, která má trvalé bydliště v ČR nebo se zde zdržuje více než 183 dní v roce.

Daňový nerezident je naopak poplatník daně s omezenou daňovou povinností, je tedy povinen odvádět pouze daně z příjmů ze zdrojů v ČR. Daňový nerezident nemá bydliště v ČR a nezdržuje se zde déle než 183 dní v roce.

Plátce daně

Plátce daně je daňový subjekt, který odvádí daň příslušnému správci daně. Uvedeme si příklad na dani z příjmů FO, v praxi to znamená, že plátce daně (zaměstnavatel) strhne daň ze mzdy či platu zaměstnanci (poplatníkovi) a odvede ji za něj.

V praxi existuje také možnost, že osoba je zároveň poplatníkem i plátcem daně, například OSVČ, která odvádí daň za sebe, bude poplatníkem, protože konkrétně její příjmy podléhají dani a zároveň daň odvede, čímž se stává plátcem daně.

„Stručně lze shrnout, že bez poplatníků se výběr daně z příjmů FO neobejde, bez plátců se ale obejít může. Vyřazení plátců by však pravděpodobně zvýšilo administrativní náklady a možná i usnadnilo některé daňové úniky.“⁴

³ Dvořáková (2017, s. 23)

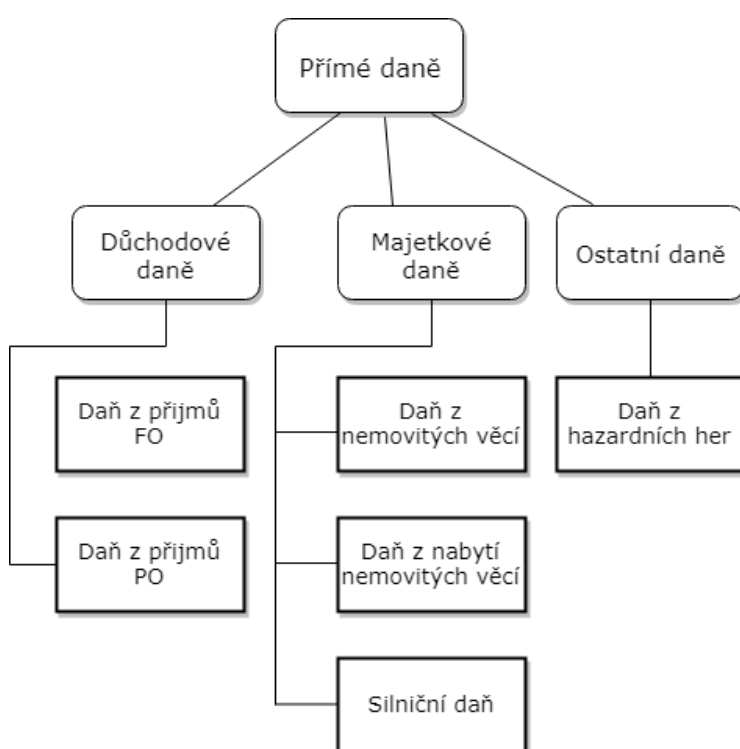
⁴ Vančurová (2017, s. 67)

2.4 Daňová soustava ČR

Daně se v ČR člení na dvě primární skupiny, jedná se o daně přímé a daně nepřímé.

Přímé daně jsou adresné a přímo se odvíjí od majetkových nebo důchodových poměrů poplatníka. Jsou viditelnější, bývají lidmi často velmi pocítovány a jsou státem využívány jako prostředek regulace. Daně z příjmů jsou nejpodstatnější přímé daně a jsou také třetím nejvyšším příjmem rozpočtu, zatímco majetkové daně jsou jen dodatečným příjmem do rozpočtu. Členění přímých daní je možno vidět v Obr. 2.1.

Obr. 2.1 - Schéma přímých daní ČR

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (vlastní zpracování)

Nepřímé daně jsou zahrnuty v cenách zboží a služeb. Platíme je tedy nepřímo obchodníkovi, od kterého nakupujeme, a on je poté převádí příslušnému správci daně (finančnímu úřadu). V tomto případě je tedy kupující zákazník poplatníkem daně a obchodník je v pozici plátce daně.

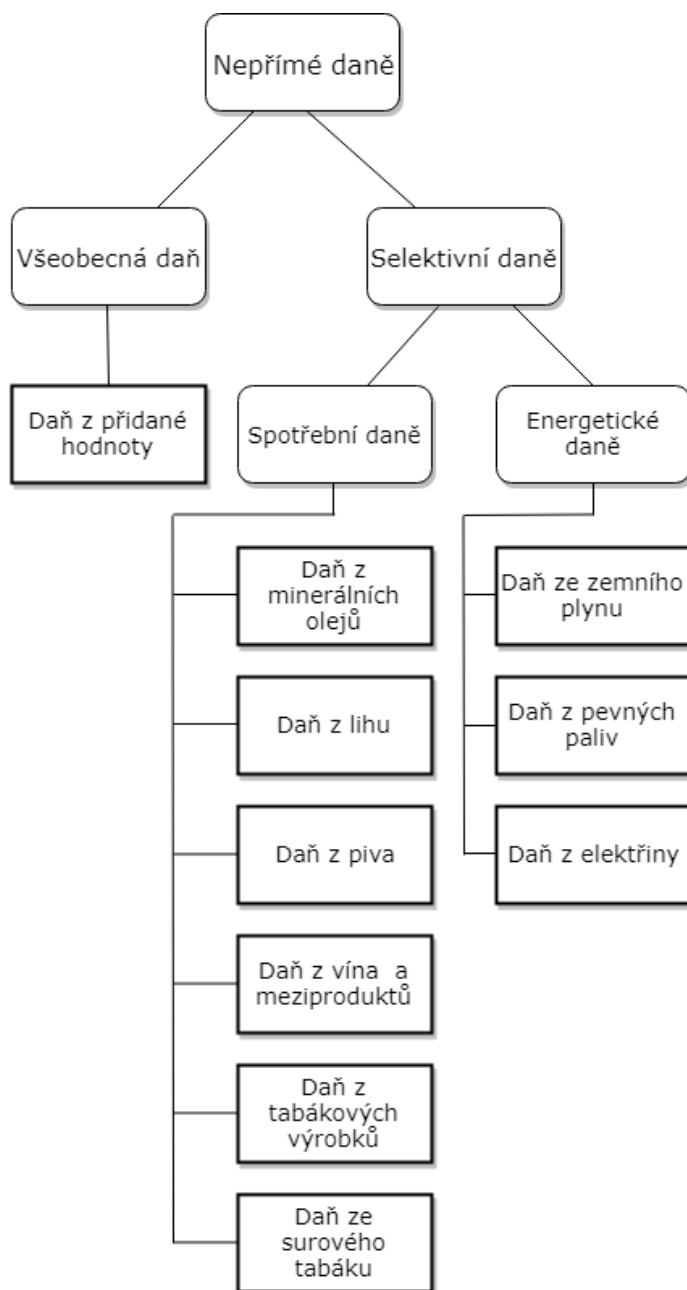
Tyto daně nedokážou vyhovět daňové spravedlnosti, jelikož například při koupi televize za 10 000 Kč, zaplatí stejnou daň jak člověk s vysokými příjmy, tak člověk s nízkými příjmy.⁵

⁵ Vančurová (2018)

Nepřímé daně se dále dělí na všeobecnou daň, známou jako DPH a selektivní daně, které zahrnují spotřební a energetické daně.

Podrobné členění nepřímých daní je vyobrazeno na Obr. 2.2.

Obr. 2.2 – Schéma nepřímých daní ČR

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (vlastní zpracování)

2.5 Problematika příjmů FO ze závislé činnosti

V této podkapitole je vymezen dílčí základ daně z příjmů, a to ze závislé činnosti dle § 6 ZDP. V podkapitole jsou vymezeny příjmy ze závislé činnosti a je uvedeno co dani

nepodléhá a co je od daně osvobozeno. Dále jsou uvedeny prvky daňové optimalizace, je probrána problematika sociálního a zdravotního pojištění zaměstnance, a nakonec výpočty daně z příjmů a roční zúčtování.

2.5.1 Vymezení příjmů ze závislé činnosti

Příjmy ze závislé činnosti jsou:

- „plnění v podobě příjmu ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru a obdobného poměru, v nichž je poplatník při výkonu práce pro plátce příjmu povinen dbát příkazů plátce,
- plnění v podobě funkčního požitku,
- příjem za práci člena družstva, společníka společnosti s ručením omezeným a komanditisty komanditní společnosti,
- odměna člena orgánu PO,
- odměna likvidátora a
- příjem plynoucí v souvislosti se současným, budoucím nebo dřívějším výkonem činnosti, ze které plynou příjmy uvedené v předchozím, bez ohledu na to, zda plynou od plátce, u kterého poplatník vykonává činnost, ze které plyne příjem ze závislé činnosti, nebo od plátce, u kterého poplatník tuto činnost nevykonává.“⁶

2.5.2 Co není předmětem daně, osvobození od daně

Mezi příjmy, které nepodléhají dani patří např. přijaté úvěrové finanční nástroje nebo cestovní náhrady do výše zákonných limitů, a protože příjmů, které nepodléhají dani je mnoho, není zde prostor pro jejich podrobný výpis a vysvětlení. Co přesně není předmětem daně je vymezeno v § 3 odst. 4 ZDP.

Druhou skupinou jsou příjmy, které jsou sice předmětem daně, ale jsou od daně osvobozeny. Toto osvobození zahrnuje více než 60 druhů příjmů a jsou přesně vymezeny v § 4 odst. 1 ZDP. Mezi nejdůležitější skupiny těchto příjmů patří:

- některé bezúplatné příjmy,
- důchody a sociální transfery,
- některé výhry,

⁶ § 6 odst. 1 ZDP

- některé příjmy z prodeje majetku,
- náhrady škody a pojistná plnění.⁷

Dále také plnění v podobě osobních ochranných pracovních prostředků, pracovních oděvů a obuvi, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků a ochranných nápojů.

2.5.3 Daňová optimalizace

Každý daňový poplatník má v rámci zákona právo si legálně optimalizovat (snížit) svou daňovou povinnost na úplné minimum. V této kapitole jsou vymezeny nezdánitelné části základu daně (dále jen NČZD), slevy na dani a daňové zvýhodnění.

Nezdánitelné části základu daně

NČZD představují roční odpočty, které redukují základ daně pouze v DP nebo při ročním zúčtování záloh. Není možné tyto odpočty uplatnit při měsíčním výpočtu záloh na daň z příjmů. Poplatník má po doložení nárok na uplatnění následujících odpočtů.

Bezüplatná plnění na vymezené účely (dary)

Tato bezúplatná plnění jsou uvedena v § 15 odst. 1 zákona o daních z příjmů (dále jen ZDP). Poplatník může poskytnout dar obcím, krajům, právnickým osobám se sídlem na území ČR, organizačním složkám státu, pořadatelům veřejných sbírek atd. Pro účely kulturní, vzdělávací, ekologické, dále na vědu a vývoj, policii, politickým stranám, pro státem uznané církve (náboženské účely), na odstraňování následků živelné pohromy atd. Podmínkou pro možnost odečtení daru je, aby souhrn všech činil za zdaňovací období alespoň 1 000 Kč. Je možné však odečíst maximálně 15 % ze základu daně.

Jedním z případů bezúplatných plnění je odběr krve nebo jejích složek. Poplatník může využít odpočet v jednotné výši 3 000 Kč za odběr krve nebo 20 000 Kč za odběr orgánu od žijícího dárce. Podmínkou pro uplatnění odpočtu je fakt, že poplatníkovi nebyly poskytnuty už jiné finanční náhrady za odběr s výjimkou úhrady prokázaných cestovních nákladů, které poplatníkovi vznikly ve spojitosti s odběrem krve či orgánu.

⁷ Vančurová, Láchová (2018)

Penzijní připojištění

Odpočet je možný na penzijní připojištění nebo doplňkové penzijní spoření na základě smlouvy mezi poplatníkem a penzijní společností. Maximální možný odpočet činí 24 000 Kč za zdaňovací období, podle § 15 odst. 5 ZDP. Vzhledem k tomu, že na toto připojištění přispívá také stát, je možné si odečíst pouze částku, která převyšuje státní příspěvek. Stát přispívá maximálně do částky 1 000 Kč za měsíc. Maximální částku (24 000 Kč za zdaňovací období) si tedy může odečíst poplatník, který si platí ročně minimálně 36 000 Kč. Vždy je tedy potřeba odečíst 12 000 Kč, např. pokud si poplatník spoří měsíčně 1 500 Kč, celkem tedy 18 000 Kč za rok, bude mu při ročním zúčtování odečteno 6 000 Kč ze základu daně.

Soukromé životní pojištění

Další odpočet je velmi podobný předešlému, jak už nadpis napovídá, jedná se o zaplacené pojistné soukromého životního pojištění. I zde jsou samozřejmě určité podmínky, které je nutno splnit, aby bylo možné odpočet využít. Vyplacení nesmí být sjednáno dříve než v kalendářním roce, ve kterém poplatník dosáhne věku 60 let a zároveň k vyplacení nesmí dojít dříve než 60 měsíců od uzavření smlouvy.⁸ Jako v předchozím případě odpočtu, je možné odečíst maximálně 24 000 Kč, s tím rozdílem že u soukromého životního pojištění nepřispívá stát, což znamená, že si poplatník může odečíst celou částku, kterou si za zdaňovací období přispěl.

Úroky z úvěrů na bytové potřeby

Jde o odpočet, který je prvkem státní bytové politiky. Má podstatný vliv na základ daně poplatníka. Za úvěr na bytovou potřebu považujeme úvěr poskytnutý podle zákona o stavebním spoření nebo hypoteční úvěr. Aby bylo možné odpočet využít, je první podmínkou skutečná úhrada úroků v průběhu zdaňovacího období a druhou podmínkou je využití úvěru na bytové potřeby. Bytovou potřebou rozumíme výstavbu nebo koupi stavby za účelem bydlení, koupi pozemku pro výstavbu stavby za účelem bydlení, koupi pozemku, na kterém už stavba pro bydlení stojí, koupi bytového či rodinného domu. Mezi bytovou potřebu dále také patří nástavba, přístavba, modernizace či údržba bytu nebo stavby za účelem bydlení.⁹

Maximum pro odpočet je 300 000 Kč za zdaňovací období pro společně hospodařící domácnost.

⁸ Vychopeň (2018)

⁹ Vančurová, Láchová (2018)

Platba členských příspěvků odborové organizaci

Dle § 15 odst. 7 ZDP si může člen odborové organizace odečíst ze základu daně částku za zaplacené členské příspěvky, maximálně však do výše 1,5 % zdanitelných příjmů podle § 6 ZDP (příjmy ze závislé činnosti) a také maximálně do 3 000 Kč za zdaňovací období.¹⁰

Úhrada za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání

Díky tomuto odpočtu je možné si odečíst až 10 000 Kč ze základu daně za zdaňovací období, jedná se o úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání. Poplatník může tento odpočet využít, pouze pokud mu zkoušky nehradil zaměstnavatel a také pokud si tyto výdaje neuplatnil jako daňové výdaje u příjmů ze samostatné činnosti (dle § 24 ZDP).

V případě, že má poplatník zdravotní postižení může si odečíst částku do výše 13 000 Kč a pokud poplatník trpí těžším zdravotním postižením může využít tento odpočet až do výše 15 000 Kč.

Slevy na dani, daňové zvýhodnění

Slevy na dani a daňové zvýhodnění je možno narozdíl od NČZD uplatnit při měsíčním výpočtu záloh na daň z příjmů. Rozdíl mezi slevou na dani a daňovým zvýhodněním je ten, že slevy je možno využít maximálně do hodnoty 0, nelze tedy jít do záporných čísel a získat tak daňový bonus. Při uplatnění daňového zvýhodnění je to ale jinak, při vyšší daňové povinnosti, než je hodnota daňového zvýhodnění, je samozřejmě využito zvýhodnění pouze jako sleva na dani, ovšem pokud je daňová povinnost po slevě nižší, než činí celkové zvýhodnění, je možné jít s výpočtem do záporných čísel a získat tím daňový bonus.

Slevy na dani

Při výpočtu daňové povinnosti, má poplatník nárok na využití slev stanovených zákonem. Podmínkou je podepsat prohlášení poplatníka daně. Pro konkrétní slevu je pak nutné dodat zaměstnavateli např. potvrzení o studiu či potvrzení o přiznání invalidního důchodu.

Aktuálně může poplatník daně využít těchto slev:

- sleva na poplatníka – nutnost podepsat prohlášení k dani, 24 840 Kč ročně, tj. měsíčně 2 070 Kč,

¹⁰ Dvořáková, Pitterling a Skalická (2017)

- sleva na druhého z manželů – podmínkou je, aby žili ve společně hospodařící domácnosti a aby druhý z manželů měl nízký (max. 68 000 Kč za zdaňovací období) nebo žádný příjem, sleva činí 24 840 Kč ročně a lze ji uplatnit pouze při ročním zúčtování nikoli měsíčně,
- sleva za umístění vyživovaného dítěte v předškolním zařízení (tzv. školkovné) – na výdaje za umístění dítěte do školky, nikoli na stravu či kroužky, max. do výše minimální měsíční mzdy platné na začátku zdaňovacího období (13 350 Kč pro rok 2019), slevu si může uplatnit pouze jeden z rodičů a není možné uplatnit ji měsíčně,
- sleva pro držitele průkazu ZTP/P – podmínkou je přiznání průkazu ZTP/P, poplatník má nárok na slevu ve výši 16 140 Kč ročně, tj. sleva 1 345 Kč měsíčně při výpočtu zálohy na daň,
- sleva na invaliditu poplatníka – rozlišuje se základní sleva, podmínkou je přiznání invalidního důchodu prvního nebo druhého stupně, sleva činí 2 520 Kč ročně, tj. 210 Kč za každý měsíc, a rozšířená, aby měl poplatník nárok na tuto slevu, musí mu být přiznán invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, výše slevy je 5 040 Kč ročně, tj. 420 Kč měsíčně,
- sleva pro studenty – podmínkou pro získání slevy je soustavná příprava na budoucí povolání do věku 26 let. Jedná-li se o doktorské studium v prezenční formě je posunuta věková hranice na 28 let, sleva je ve výši 4 020 Kč ročně, tj. měsíčně 335 Kč.

Daňové zvýhodnění

V České republice existuje pouze jediné daňové zvýhodnění:

- daňové zvýhodnění na děti – podmínkou je, aby vyživované dítě žilo ve společně hospodařící domácnosti s poplatníkem, daňový bonus si může uplatnit pouze jeden z rodičů, pokud je dítě držitelem průkazu ZTP/P zvýší se částka na dvojnásobek.

V Tab. 2.1 je možno vidět měsíční částky daňového zvýhodnění od roku 2011.

Tab. 2.1 - Měsíční hodnoty daňového zvýhodnění

rok	1.dítě	2.dítě	3. a každé další dítě
2011	967 Kč	967 Kč	967 Kč
2012	1117 Kč	1117 Kč	1117 Kč
2013	1117 Kč	1117 Kč	1117 Kč
2014	1117 Kč	1117 Kč	1117 Kč
2015	1117 Kč	1317 Kč	1417 Kč
2016	1117 Kč	1317 Kč	1417 Kč
2017	1117 Kč	1617 Kč	2017 Kč
2018	1267 Kč	1617 Kč	2017 Kč
2019	1267 Kč	1617 Kč	2017 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Do roku 2014 (včetně) byla určena stejná částka daňového zvýhodnění na každé jedno dítě. Od roku 2015 je daňové zvýhodnění konstruováno tak, že se rozlišuje mezi prvním, druhým a třetím a každým dalším dítětem.

Při využívání tohoto zvýhodnění, je nutné využít nejprve slevu na první dítě, poté na druhé a pak případně na další. Není možné nižší pozice přeskočit.

Uvedeme si příklad, kdy má poplatník dvě děti – využívá tedy slevu na 1. dítě (starší) a 2. dítě (mladší), první dítě ale v červnu vystuduje a od července začíná pracovat. Poplatník může naposled využít slevu na obě děti v červnu a od července využívá slevu pouze na mladší dítě, ačkoliv bylo mladší dítě doposud vedeno jako druhé dítě, je nyní nezbytné, aby bylo přesunuto na pozici prvního dítěte.

Dle hodnot v tabulce můžeme vidět v posledních letech trend zvyšování daňového zvýhodnění, zejména pro rodiny s více dětmi. Od roku 2011 se částka pro třetí a každé další dítě zvýšila o více než 100 %, zatímco částka zvýhodnění na první dítě se zvýšila jen o třetinu.

2.5.4 Nepeněžní příjmy a benefity

V současnosti existuje nespočet druhů benefitů, které zaměstnavatel nabízí svým zaměstnancům, aby byli motivováni lépe pracovat, dosáhli lepších výsledků a také, aby byli ve svém zaměstnání spokojeni. Pokud zaměstnavatel dobře zvolí systém zaměstnaneckých

benefitů, zvýší si svou konkurenceschopnost na trhu práce. Aktuálně je velmi oblíbená nabídka benefitů, které jsou zaměřeny na podporu zdraví a sportování zaměstnanců.

Mezi top 10 nejžádanějších benefitů patří 13. a 14. plat, příspěvek na bydlení, služební vůz (i k soukromému využití), home office, sick days, dny placené dovolené navíc, příspěvek na dopravu, osobní kouč, jazykové kurzy a flexibilní pracovní doba.¹¹

Poskytnutí služebního vozidla i k soukromým účelům

Pokud zaměstnavatel poskytne svému zaměstnanci služební vozidlo i k soukromým účelům, bude zaměstnanci přičtena hodnota 1 % ze vstupní ceny vozidla k základu pro výpočet měsíčních záloh na daň z příjmů ze závislé činnosti. Minimum je stanoveno na 1 000 Kč, nižší částka nelze připočíst (výjimka pro vozidla se vstupní cenou nižší než 100 000 Kč).

Příspěvky na kulturu, sport a rekreaci

Příspěvky, které jsou osvobozeny od daně z příjmů ze závislé činnosti, mohou být ve formě zboží nebo služeb zdravotního, hygienického či obdobného charakteru, využití firemní mateřské školy, knihovny nebo sportovních zařízení. Další možností jsou příspěvky na kulturní či sportovní akce nebo příspěvky na tištěné knihy.

V případě poskytnutí rekreace bude u zaměstnance od daně osvobozena částka nejvýše 20 000 Kč za zdaňovací období.

Zaměstnavatel může také zaměstnanci uhradit a předat různé poukazy, vstupenky či permanentky. Podmínkou pro osvobození od daně z příjmů je u všech těchto plnění, že jsou poskytována z fondu kulturních a sociálních potřeb (známo jako FKSP), ze sociálního fondu, ze zisku po jeho zdanění anebo jako výdaj, který neslouží pro dosažení, zajištění a udržení příjmů (čili nedaňový).¹²

Náhrady cestovních výdajů

Při pracovních cestách mohou být zaměstnanci poskytnuty náhrady cestovních výdajů a také hodnota stravování. Při tuzemské pracovní cestě trvající 5 až 12 hodin dostane zaměstnanec státní sféry v roce 2019 82 až 97 Kč.

¹¹ GRAFTON RECRUITMENT. *Tradiční benefity netáhnou, zaměstnanci mají zájem o příspěvek na bydlení* [online]. [cit. 18.01.2019]. Dostupné z: <https://www.grafton.cz/o-nas/medialni-zona/archiv-2017/tiskove-zpravy-2017/tradicni-benefity-netahnou-zamestnanci-maji-zajem-o-prispevky-na-bydleni-ci-osobniho-kouce>

¹² Macháček (2017)

Zaměstnanec v podnikatelské sféře může dostat od svého zaměstnavatele částku v libovolné výši od 82 Kč nahoru. V případě poskytnutí vyšší náhrady stravného nebude částka do výše 97 Kč předmětem daně z příjmů ze závislé činnosti a částka převyšující tento limit se bude zaměstnanci danit a také bude nutné z ní odvést pojistné na sociální a zdravotní pojištění. Pro pracovní cestu v rozmezí 12 až 18 hodin je stanoveno rozmezí 124 až 150 Kč a pro cestu delší než 18 hodin je toto rozmezí od 195 do 233 Kč.¹³

Zaměstnanci lze také poskytnout náhrady za jízdní výdaje, výdaje za ubytování a zvýšené stravovací výdaje u zahraničních cest.

Stravenky

Zaměstnavatel je povinen svým zaměstnancům umožnit stravování, což znamená přizpůsobit podmínky, aby si zaměstnanec mohl přinést své jídlo a v klidu si ho sníst nebo může opustit pracoviště a jít se o pracovní přestávce někam najíst. Zajištění stravování na pracovišti nebo poskytování stravenek je ale dobrovolný benefit.

Zaměstnavatel může přispět zaměstnanci na jednu stravenku až do výše 55 % její hodnoty. Zároveň si zaměstnavatel může zahrnout do daňově uznatelných nákladů 70 % z hodnoty stravného při pracovní cestě trvající 5 až 12 hodin, což je pro rok 2019 částka 97 Kč.

Na základě těchto podmínek je pro rok 2019 nejvýhodnější stravenka jak pro zaměstnavatele, tak pro zaměstnance ve jmenovité hodnotě 123 Kč.

2.5.5 Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění zaměstnance

Problematika sociálního zabezpečení se řídí zákonem č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, v platném znění.

Pojistné na sociální zabezpečení obsahuje:

- pojistné na důchodové pojištění,
- pojistné na nemocenské pojištění,
- příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.

¹³ PODNIKATEL. *Změny tuzemského stravného pro rok 2019* [online]. [cit. 18.01.2019]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/zmeny-tuzemskeho-stravneho-pro-rok-2019/>

Podmínkou pro odvod sociálního pojištění je mít zdanitelný příjem. Max. vyměřovací základ pro výpočet pojistného se mění každý rok v závislosti na aktuální průměrné mzdě. Jeho roční hodnota je čtyřiceti osmi násobkem průměrné mzdy, pro rok 2019 tedy 1 569 552 Kč.

V Tab. 2.2 jsou rozepsány jednotlivé sazby sociálního zabezpečení a také zdravotního pojištění, podle toho, kolik odvádí zaměstnanec a kolik zaměstnavatel:

Tab. 2.2 - Tabulka sociálního a zdravotního pojištění

pojistné	zaměstnanec	zaměstnavatel
zdravotní pojištění	4,5 %	9 %
nemocenské pojištění	--	2,3 %
důchodové pojištění	6,5 %	21,5 %
příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	--	1,2 %
celkem	11 %	34 %

Zdroj: Vychopeň (2018), vlastní zpracování

Problematika veřejného zdravotního pojištění se řídí dvěma zákony:

- zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, v platném znění,
- zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, v platném znění,

Veřejné zdravotní pojištění je zákonné pojištění, díky kterému je v plné míře nebo zčásti hrazena zdravotní péče, která byla pojištěnci poskytnuta ve smyslu zachování nebo zlepšení jeho současného zdravotního stavu.¹⁴

Povinnými účastníky zdravotního pojištění jsou:

- osoby s trvalým pobytem na území ČR,
- osoby, které na území České republiky nemají trvalý pobyt, pokud jsou zaměstnanci zaměstnavatele, který má sídlo nebo trvalý pobyt na území České republiky.¹⁵

Max. vyměřovací základ není stanoven.

¹⁴ Ptáčková Mísařová a Otavová (2015)

¹⁵ § 2 odst. 1 písm. b zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů

2.5.6 Zdanění příjmů ze závislé činnosti

V této podkapitole bude vysvětlen institut MM a zároveň zde budou probrány jednotlivé možnosti, ze kterých může vybírat zaměstnanec při hledání zaměstnání. Bude definován hlavní pracovní poměr (dále jen HPP) a dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr.

Minimální mzda

MM je určitým způsobem ochrany zaměstnanců. Udává minimální odměnu, kterou zaměstnanec za svou práci dostane ať už pracuje na HPP či na dohodu. Minimální měsíční mzda se vztahuje ke 40hodinové týdenní pracovní době. Jestliže zaměstnanec pracuje na zkrácený úvazek, pak mu náleží poměrná část mzdy. Mzda se uvádí vždy v hrubém a byla zavedena v roce 1991. Protože MM se týká pouze nekvalifikovaných profesí, existuje také tzv. zaručená mzda. Pro jednotlivé obory zákon určuje výši zaručené mzdy. Je to nejnižší mzda, kterou může zaměstnanec v dané profesi dostat s ohledem na její náročnost a odpovědnost. Existuje 8 kategorií profesí.

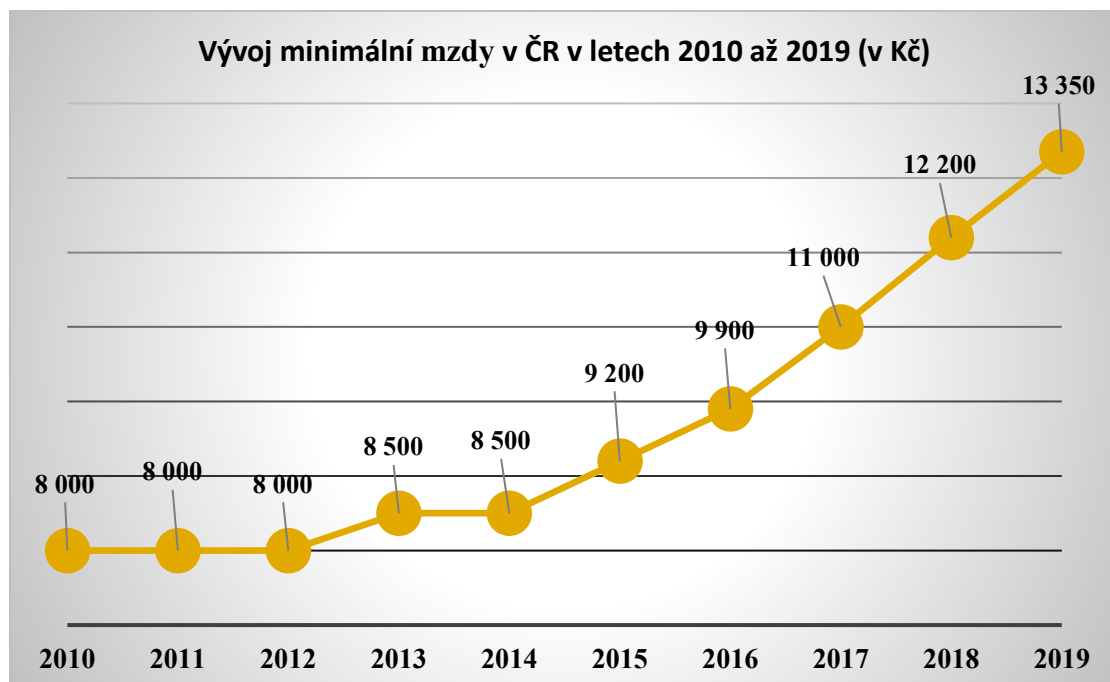
První kategorií jsou povolání, při kterých zaměstnanec vykonává činnosti jako běžný úklid, doručování zásilek, sběr a mytí nádobí, kontrola příchodů a odchodů. Zaručená hodinová mzda je 79,80 Kč, měsíčně 13 350 Kč. Tedy stanovená MM pro rok 2019.

Například poslední kategorie zahrnuje tvůrčí systémové práce, plánování podnikatelské obchodní a finanční strategie nebo operace na finančním a kapitálovém trhu. Zaručená hodinová mzda činí 159,60 Kč, měsíčně tedy 26 700 Kč.¹⁶

¹⁶ PENÍZE. *Minimální mzda 2019 vyšší o 1150 korun. Co stoupne s ní?* [online]. [cit. 23.01.2019]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/mzda-a-plat/402070-minimalni-mzda-2019-vyssi-o-1150-korun-co-stoupne-s-ni>

Graf 2.1. zobrazuje vývoj MM v ČR v posledních 10 letech.

Graf 2.1 - Vývoj MM v letech 2010 až 2019

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí (vlastní zpracování)

Z grafu je možno vidět výrazný trend zvyšování MM v posledních 5 letech.

Výše MM není jen o minimálním výdělku za práci, ale ovlivňuje mnoho jiných daňových limitů:

- vyšší platba na zdravotní pojištění – vyšší zdravotní pojištění budou platit lidé bez zdanitelných příjmů, protože tato měsíční částka činí 13,5 % právě z MM,
- možnost vyššího přívýdělku – lidé vedeni v evidenci úřadu práce (dále jen ÚP), si mohou přivydělat v max. výši poloviny MM, v roce 2019 tedy 6 675 Kč, pokud si přivydělávají, nemají ovšem nárok na podporu v nezaměstnanosti,
- zdanění důchodů – v případě, že důchod přesáhne třiceti šesti násobek MM, podléhá dani z příjmů fyzických osob, pro rok 2019 je tato částka ve výši 480 600 Kč ročně, tedy 40 050 Kč měsíčně,
- vyšší minimální vyměřovací základ u zdravotního pojištění – za každého zaměstnance, který není státním pojištěncem, musí zdravotní pojišťovna obdržet měsíčně 1 803 Kč, což je 13,5 % z MM, zaměstnanci, kteří mají nižší hrubou mzdu, například z důvodu zkráceného úvazku, musí uhradit dopočet do minima, zaměstnavatel hradí standardně 9 % z hrubé mzdy.

HPP

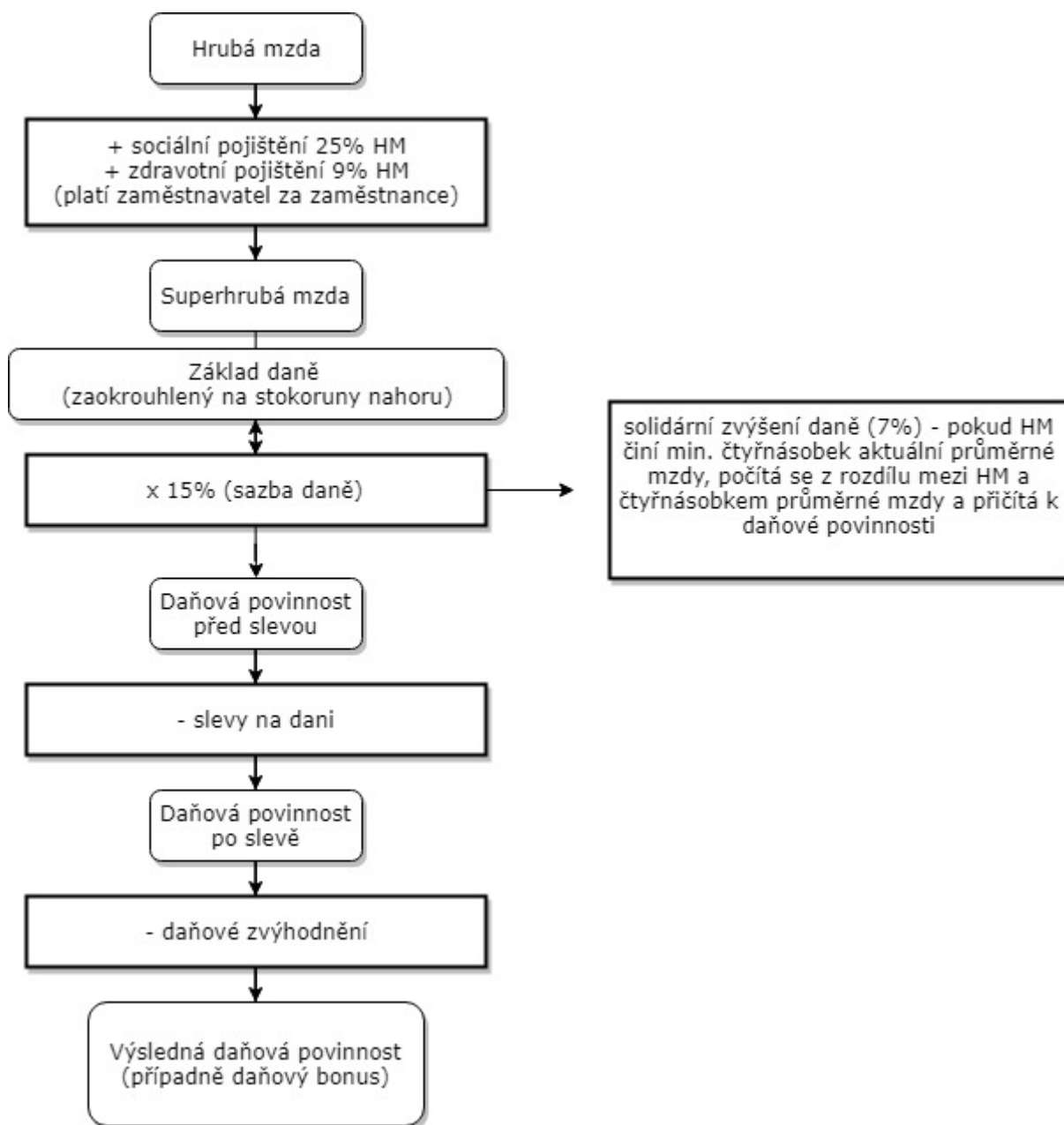
Zákonem stanovená týdenní pracovní doba při práci na HPP je 40 hod./týdně. Je možno sepsat smlouvu také na zkrácený úvazek např. na 30 hod./týdně nebo 35 hod. týdně. Výhodou je, že dle zákona má zaměstnanec nárok na placenou dovolenou. Placená dovolená musí být v rozsahu minimálně 4 týdnů za zdaňovací období (kalendářní rok). Často zaměstnavatelé nabízí týden navíc. Zaměstnavatelé také nabízí různé formy benefitů, které jsou zmíněné dříve.

Při výpočtu měsíční zálohy na daň z příjmů je základem daně hrubá mzda. K hrubé mzdě přičítáme sazbu sociálního a zdravotního pojištění, které za zaměstnance odvádí zaměstnavatel. Získáme superhrubou mzdu, která se zaokrouhlí na 100 korunů nahoru při výpočtu měsíční zálohy (v případě ročního zúčtování se zaokrouhlí na 100 Kč). Poté následuje výpočet daně, základní sazba daně činí 15 %.

V případě, že má poplatník nadprůměrné příjmy, je stanoveno solidární zvýšení daně. Sazba solidárního zvýšení daně je 7 %. Rozhodná částka, které musí poplatník dosáhnout, aby bylo možné solidární zvýšení daně připočítat, je min. čtyřiceti osmi násobek průměrné mzdy. Každoročně je tedy rozhodná částka v jiné výši, podle toho, jak se průměrná mzda mění. Solidární zvýšení daně se počítá z rozdílu mezi hrubou mzdou poplatníka a čtyřiceti osmi násobkem průměrné mzdy. Rozhodná měsíční částka pro rok 2019 je tedy ve výši 130 796 Kč, ročně potom 1 569 552 Kč.

Od výsledné daně se odečtou nejprve slevy, na které má poplatník nárok a poté daňové zvýhodnění. Vyjde výsledná měsíční záloha na daň z příjmů. Obr. 2.3 znázorňuje výpočet měsíční daňové povinnosti.

Obr. 2.3 - Vzor výpočtu daňové povinnosti

Zdroj: vlastní zpracování

Při výpočtu čisté měsíční mzdy je potřeba od hrubé mzdy odečíst hodnotu sociálního a zdravotního pojištění odváděné zaměstnancem (11 % z hrubé mzdy) a částku zálohy na daň (případně přičíst daňový bonus).

Dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr jsou hojně využívány, a proto o nich nesmí chybět zmínka ani v této práci. Nevýhodou je, že zaměstnanec nemá nárok na placenou dovolenou. Zaměstnavatel může nabídnout určité benefity, většinou to ale není pravidlem.

Zaměstnanec zaměstnaný tzv. „na dohodu“ se tak zpravidla nedočká např. 13. platu, příspěvku na bydlení či stravenek.

V ČR existují dva typy dohod:

- dohoda o provedení práce (dále jen DPP),
- dohoda o pracovní činnosti (dále jen DPČ).

V následujících odstavcích budou probrány jejich jednotlivá specifika, výhody a nevýhody.

DPP

DPP je známa zejména svými limity. Prvním limitem u DPP je počet odpracovaných hodin za rok u jednoho zaměstnavatele. Tento limit je ve výši 300 hodin a není možné jej přesáhnout. U jednoho zaměstnavatele lze uzavřít i několik dohod během roku, hodiny se ale z jednotlivých dohod sčítají. V případě, že poplatník dosáhl 300 hodin za rok a chce u stejného zaměstnavatele na dohodu pokračovat i nadále, můžou mezi sebou uzavřít DPČ.

Druhým limitem je výše měsíční odměny. Limit měsíční odměny je nastaven na 10 000 Kč, tento limit lze přesáhnout, ovšem do této částky je měsíční odměna osvobozena od odvodů na sociální a zdravotní pojištění.

Sazba daně činí 15 %. Na daň nemá vliv žádný limit a vždy lze vidět výši daně na výplatní pásce. Rozhodující ale je, zda poplatník podepsal či nepodepsal prohlášení k dani. Prohlášení k dani mu umožní využít slevy, které daň pokryjí (případně sníží).

Mohou nastat tyto čtyři situace:

- poplatník má příjem do 10 000 Kč včetně a podepsal prohlášení k dani – zaměstnavatel odečte z odměny zálohu na daň a uplatní slevy, osvobozeno od odvodů na sociální a zdravotní pojištění,
- poplatník má příjem do 10 000 Kč včetně a nepodepsal prohlášení k dani – zaměstnavatel odečte z odměny srážkovou daň, poplatník nemá nárok na využití slev, osvobozeno od odvodů na sociální a zdravotní pojištění,
- poplatník má příjem nad 10 000 Kč a podepsal prohlášení k dani – zaměstnavatel odečte z odměny zálohu na daň, uplatní slevy a odvede pojistné,

- poplatník má příjem nad 10 000 Kč a nepodepsal prohlášení k dani – zaměstnavatel odečte z odměny zálohovou daň, poplatník nemá nárok na využití slev, zaměstnavatel odvede pojistné.

V druhém případě se vyskytuje pojem srážková daň. Což znamená, že „příjem z DPP bude v tomto případě tvořit samostatný základ daně, který se nemusí již nikde vykazovat (daň je tímto vypořádána). Od 1.1.2014 však platí změna, která umožňuje zahrnout příjmy zdaněné srážkovou daní do daňového přiznání, to umožní využít maximálně slevy na dani, daňové zvýhodnění a nezdánitelné části základu daně.“¹⁷

Jinými slovy hlavním rozdílem mezi srážkovou a zálohovou daní je to, že pokud byla od poplatníka vybrána daň srážkou, je toto zdanění definitivní a dále se nepřipočítává k celkovým příjmům poplatníka (ovšem, pokud je pro něj výhodné tyto příjmy připočíst, od 1. 1. 2014 může - viz. výše). A jak už název napovídá, při zálohové dani se jedná pouze o zálohu, která bude definitivně vyúčtována na konci roku. Mzda, ze které byla vybrána zálohová daň, tvoří společně s ostatními příjmy poplatníka jeho celkový roční příjem.

DPČ

DPČ lze sjednat max. v rozsahu poloviny stanovené pracovní doby, což znamená v průměru max. 20 hodin týdně. Důležité je zde slovo průměrně, protože je možné jeden týden odpracovat např. 30 hodin, další týden 10 hodin, další např. vůbec. Důležitý je průměr za celou dobu trvání dohody, nejdéle však 52 týdnů.

Sazba daně činí 15 % a narozdíl od DPP odvádí se vždy zálohová daň. Jinak k dani platí to stejné, co u DPP.

I zde je stanoven limit pro odvod pojistného. Nově od roku 2019 je stanovena rozhodná částka ve výši 3 000 Kč (do roku 2018 byla tato částka ve výši 2 500 Kč). Tzn. že odměna do částky 2 999 Kč včetně je osvobozena od odvodů na sociální a zdravotní pojištění.

Jako u DPP mohou nastat tyto čtyři situace:

- poplatník má příjem do 3 000 Kč a podepsal prohlášení k dani – zaměstnavatel odečte z odměny zálohovou daň a uplatní slevy, osvobozeno od odvodů na sociální a zdravotní pojištění,

¹⁷ Kukalová, Moravec a Šulcová-Seidlová (s. 34)

- poplatník má příjem do 3 000 Kč a nepodepsal prohlášení k dani – zaměstnavatel odečte z odměny zálohovou daň, poplatník nemá nárok na využití slev, osvobozeno od odvodů na sociální a zdravotní pojištění,
- poplatník má příjem od 3 000 Kč včetně a podepsal prohlášení k dani – zaměstnavatel odečte z odměny zálohovou daň, uplatní slevy a odvede pojistné,
- poplatník má příjem od 3 000 Kč včetně a nepodepsal prohlášení k dani – zaměstnavatel odečte z odměny zálohovou daň, poplatník nemá nárok na využití slev, zaměstnavatel odvede pojistné.

2.5.7 Roční zúčtování + daňové přiznání

Aby došlo ke snížení administrativní náročnosti a zejména ke snížení počtu podávaných DP, nemusí je podávat zaměstnanci, kteří splní následující podmínky:

- poplatník pobíral ve zdaňovacím období (kalendářní rok) mzdu pouze od jednoho plátce daně nebo od více plátců postupně za sebou,
- podepsal Prohlášení poplatníka daně,
- nepodává dobrovolně či povinně DP k dani z příjmů FO a
- požádal posledního zaměstnavatele do 15.2. následujícího roku o roční zúčtování záloh.

Díky tomu, že zálohy na daň jsou zpětně považovány za srážku daně, je tím také splněna daňová povinnost za zdaňovací období i v případě, že si poplatník o roční zúčtování nepožádá.

O roční zúčtování si žádá zpravidla poplatník, který ví, že má nárok na uplatnění některého z ročních odpočtů (neboli NČZD). Mimo NČZD, si při ročním zúčtování může poplatník uplatnit také slevu na druhého z manželů a slevu za umístění dítěte, protože tyto slevy není možné využít měsíčně při odvádění záloh. Výhodou je, že všechnu práci za poplatníka udělá jeho zaměstnavatel. Povinností poplatníka je pouze doložit potřebné podklady (např. potvrzení o zdanitelných příjmech a sražených zálohách).

„Přeplatek zjištěný při vyrovnaní záloh vrátí zaměstnavatel bez žádosti. Kdyby byl výsledkem vyrovnaní nedoplatek, nevymáhal by se. To platí i pro daňový bonus.“¹⁸

V případě, že zaměstnanci plynou také příjmy ze samostatné činnosti, příjmy z nájmu či příjmy z kapitálového majetku a jejich úhrn činil za rok více než 6 000 Kč hrubého, nemůže si

¹⁸ Vančurová a Láchová (2018, s. 244)

požádat o roční zúčtování záloh. Je nezbytné, aby podal DP, do kterého kromě těchto příjmů zahrne i příjmy ze závislé činnosti, výši sražených záloh a případně také výši samostatně zaplacených záloh.

DP je také povinen podat zaměstnanec, který pobírá mzdu od dvou či více zaměstnavatelů najednou.

Od roku 2013 je také povinen podat DP zaměstnanec, který měl vysoký roční zdanitelný příjem, ze které byl zaměstnavatel povinen sražit solidární zvýšení daně. I v případě, že měl v daném roce jen jednoho zaměstnavatele a neměl žádné další příjmy.

K DP zaměstnanec přiloží také Potvrzení zaměstnavatele o zdanitelných příjmech ze závislé činnosti, o sražených zálohách na daň a také daňovém zvýhodnění. Zaměstnavatel je povinen vydat zaměstnanci Potvrzení na jeho žádost do 10 dnů od podání žádosti. Zároveň je povinen si uschovat kopii tohoto potvrzení pro případnou kontrolu, kdyby se zaměstnanec pokoušel nelegálně údaje přepisovat.¹⁹

Základní termín pro podávání DP je do 31.3. následujícího roku. Pokud toto datum vychází na víkend příp. na svátek, je termínem následující pracovní den.

¹⁹ Pelech a Rindová (2018)

3 Analýza daně z příjmů fyzických osob dle legislativní úpravy Slovenské republiky

SR vznikla rozdělením Československa 1. ledna 1993. Sousedí s ČR, Rakouskem, Maďarskem, Ukrajinou a Polskem. Od roku 2014 byl prezidentem Andrej Kiska, další v pořadí pátá přímá volba prezidenta se má uskutečnit 16. března 2019 ale prezident oznámil, že ve svém druhém období kandidovat nebude. Novou prezidentkou byla zvolena Zuzana Čaputová. Předsedou vlády je v současnosti Peter Pellegrini. SR je členem Evropské Unie od 1. května 2004 a Eurozóny od 1. ledna 2009.²⁰ Pro přepočtení měny byl použit kurz 25,695Kč = 1€, který byl stanoven Českou národní bankou ke dni 5. února 2019.

3.1 Daňová soustava SR

Existuje mnoho způsobů či kritérií, podle kterých je možno členit daně do různých skupin.

Podle vztahu mezi výší daně a výší základu daně se rozlišuje:

- daň stanovená bez ohledu na základ daně – jak už název napovídá, nerozlišuje se velikost základu daně a jedná se o využití paušální sazby, v minulosti byla v SR takovou daní např. daň z hlavy, kterou platil každý subjekt bez ohledu na věk a bez ohledu na to, jestli mu plyne nějaký příjem či nikoliv,
- specifické (také jednotkové) daně – stanovují se na množství jednotek základu daně, např. daň spotřební (stanovená např. na 1 l vína) nebo daň z nemovitých věcí (stanovená např. na 1 m² plochy).

Podle toho, pro který správní celek je daň určena:

- daň pro státní rozpočet,
- daň pro rozpočet vyššího územního celku a
- daň určena pro rozpočet města či obce.

Podle přerozdělovacích procesů:

- podílové daně – typickou podílovou daní je v SR daň z příjmů FO, protože příjmy plynoucí z této daně se v současnosti rozdělují mezi obce a vyšší územní celky

²⁰ Široký (2018)

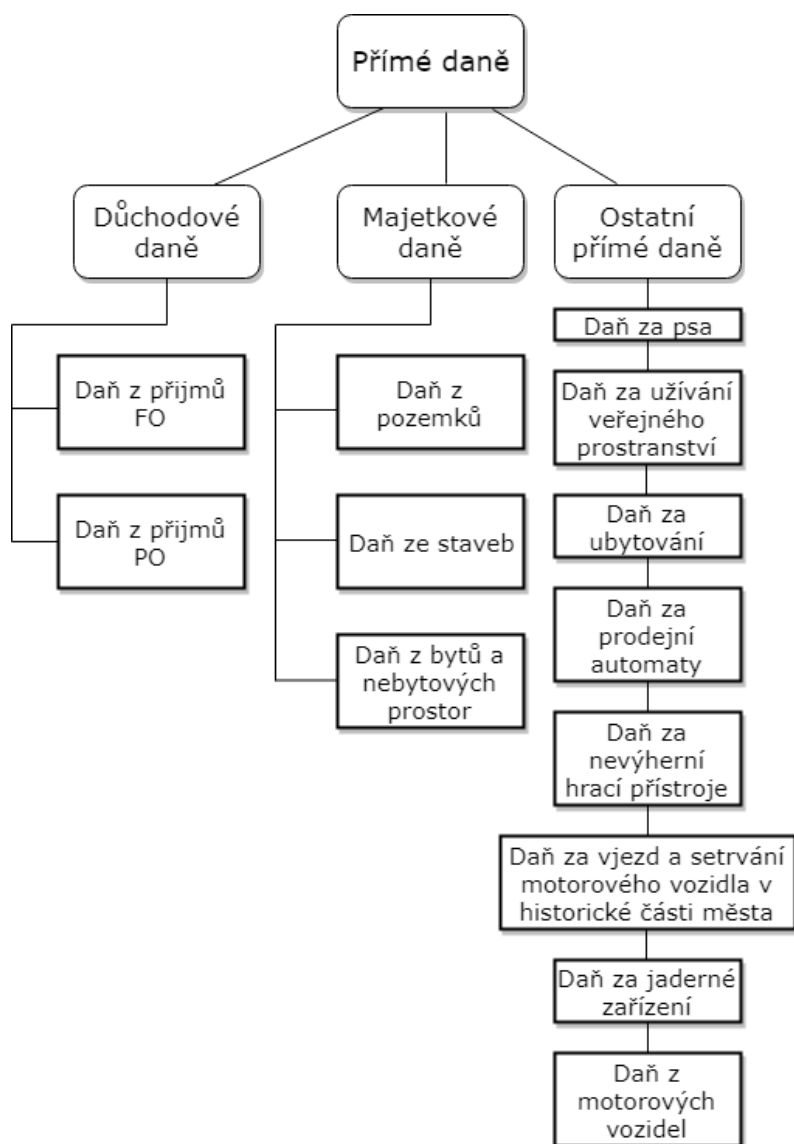
- celostní daně – jako příklad celostní daně dobře poslouží DPH, protože příjmy vybrané díky této dani plynou do státního rozpočtu.

Stejně jako v ČR, se v SR dělí daně podle vlivu na daňové subjekty:

- daně přímé – se odvádí z příjmu nebo majetku poplatníka (slovensky daňovník), výše daňové povinnosti přímo odráží jeho příjmovou či majetkovou situaci,
- daně nepřímé – tyto daně odvádí správci daně subjekt, který např. prodává zboží nebo poskytuje služby, daně si zahrne do cen a konečný spotřebitel je tedy zaplatí spolu s požadovaným statkem.

Na Obr. 3.1 jsou uvedeny všechny současné přímé daně, které SR eviduje.

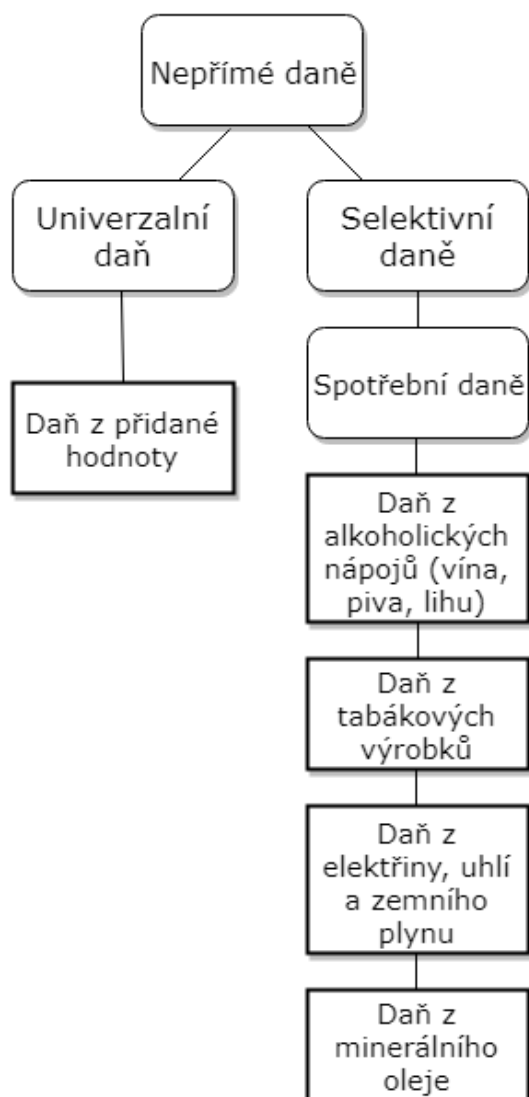
Obr. 3.1 - Schéma přímých daní SR

Zdroj: Ministerstvo financí SR (vlastní zpracování)

Na Obr. 3.2 jsou k vidění všechny nepřímé daně, které v současnosti existují v SR.

Obr. 3.2 - Schéma nepřímých daní SR

Zdroj: Ministerstvo financí SR (vlastní zpracování)

3.2 Subjekt daně

Subjektem daně je každý, kdo je povinen daň platit, tzn. FO nebo PO. Daňové subjekty se označují pojmy plátce daně a poplatník daně.

Plátce daně

Plátce daně je povinen daň vypočítat a odvést příslušnému správci daně. Plátcem daně může být např. zaměstnavatel, který odvádí daň za svého zaměstnance nebo obchodník, který odvádí daň z prodaného zboží.

Poplatník daně (slovensky daňovník)

Poplatník daně je osoba, jejíž příjem či majetek skutečně podléhá dani.

3.3 Zdanění příjmů plynoucích ze závislé činnosti

O závislou práci se jedná tehdy, pokud je vykonávána za těchto podmínek:

- vztah nadřazenosti a podřazenosti zaměstnavatele a zaměstnance,
- práci vykonává osobně zaměstnanec pro zaměstnavatele,
- na jméno zaměstnavatele,
- podle pokynů zaměstnavatele a
- v pracovní době určené zaměstnavatelem.

3.3.1 Předmět daně

Na základě zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z příjmů jsou předmětem daně z příjmů plynoucích ze závislé činnosti např. tyto:

- příjmy z pracovního poměru, příjmy na základě dohody o konané práci, příjmy vojáků, celníků, policie, hasičů a železniční policie,
- příjmy státních zaměstnanců,
- příjmy žáků a studentů v rámci praxe,
- příjmy společníků společnosti, jednatelů, členů družstev, prokuristů, likvidátorů,
- příjmy ústavních činitelů jako jsou poslanci, prezident, soudci, předseda vlády,
- příjmy obviněných osob, které jsou ve vyšetřovací vazbě a obviněných osob ve výkonu trestu,
- příjem sportovce.²¹

Všechny příjmy jsou uvedeny v § 5 odst. 1 zákona o dani z příjmů.

3.3.2 Příjmy, které nejsou předmětem daně nebo jsou od daně osvobozeny

Celý výčet příjmů, které nepodléhají dani, je k dohledání v § 5 odst. 5 zákona o dani z příjmů. Patří mezi ně příjmy jako jsou cestovní náhrady, nepeněžní plnění ve formě osobních

²¹ § 5 odst. 1 zákona č. 595/2003 o dani z příjmů

ochranných pracovních prostředků, hygienických prostředků a pracovních oděvů. Mezi nezdanitelné příjmy patří také hodnota rekondičních či rehabilitačních pobytů.

Druhou skupinou jsou příjmy, které jsou předmětem daně z příjmů, ale jsou od daně osvobozeny. Přesný výčet a popis příjmů osvobozených od daně je v § 5 odst. 7 zákona o dani z příjmů. Mezi nejdůležitější patří:

- hodnota stravy poskytované zaměstnanci na pracovišti nebo finanční příspěvek na stravování,
- hodnota nealkoholických nápojů poskytovaných na pracovišti,
- použití rekreačního, zdravotnického, vzdělávacího, předškolního či sportovního zařízení poskytnutého zaměstnavatelem,
- nepeněžní plnění formou produktů vlastní výroby poskytnuté od zaměstnavatele.²²

3.3.3 Základ daně

Základem daně jsou všechny příjmy zaměstnance od jednoho či více zaměstnavatelů, které zaměstnanec může doložit potvrzením o zdanitelných příjmech. Do těchto příjmů patří i příjmy ze zahraničí. Úhrn těchto příjmů se snižuje o NČZD a odčitatelné položky.

3.3.4 Sazba daně

Sazba daně je stanovena na 19 %. Narodil od ČR se jedná o stejnou sazbu jak pro zdanění příjmů FO, tak pro zdanění zisku PO.

V případě, že poplatníkovi plyne příjem, který přesáhne sto sedmdesát šest celých osm násobku životního minima za zdaňovací období, bude poplatníkovi sražena daň podle stanovené zvýšené sazby, která je 25 %. Hraniční příjem je tedy každým rokem v jiné výši, dle aktuální částky životního minima. Pro rok 2019 je hraniční částka ve výši 36 256,37 € (931 607 Kč) za zdaňovací období, tedy 3 021,37 € (77 634 Kč) měsíčně.

3.3.5 Zaměstnanecká prémie

Od 1. ledna 2009 existuje v SR institut zaměstnanecké prémie. Jedná se o zvýšení čistého příjmu zaměstnancům, kteří dosahují nízkých příjmů. Záměrem zaměstnanecké prémie je samozřejmě zlepšit finanční situaci zaměstnance, ale také zvýšit snahu zaměstnat se. Jedná se

²² § 5 odst. 7 zákona č. 595/2003 o dani z příjmů

o dodatečnou sociální výpomoc. Uplatňuje se až po skončení zdaňovacího období. Zaměstnaneckou prémie je možno získat na základě ročního zúčtování vypracovaného zaměstnavatelem nebo podáním DP typu A. Aby měl zaměstnanec nárok na tuto sociální výpomoc, musí splnit všechny následující podmínky:

- dosáhl příjmů ze závislé činnosti, vykonávané pouze na území SR, v úhrnné výši alespoň šesti násobku MM,
- příjmy pobíral alespoň šest kalendářních měsíců,
- u příjmů, ze kterých se daň vybírá srážkou, nevyužil možnosti tuto daň považovat za zálohu na daň a započítat ji na úhradu celkové daňové povinnosti,
- nepobíral vybrané příjmy, které nejsou předmětem daně (např. dividendy),
- nepobíral jiné zdanitelné příjmy (např. z podnikání),
- na začátku příslušného zdaňovacího období nepobíral důchod a
- suma zaměstnanecké prémie musí být kladné číslo.

V případě nesplnění některé z těchto podmínek, ztrácí zaměstnanec nárok na zaměstnaneckou prémie.

V případě, že zaměstnanec dosáhne za zdaňovací období příjmů min. šesti násobku MM, ale zároveň nedosáhne dvanácti násobku MM, potom se zaměstnanecká prémie vypočítá pomocí 19% sazby z rozdílu nezdanitelné části základu daně na daňovníka (dále jen NČZDD) a základu daně, za což se považuje dvanácti násobek MM, sníženého o pojistné příspěvky.

Pokud zaměstnanec dosáhne za zdaňovací období příjmů vyšších, než je dvanácti násobek MM, pak se zaměstnanecká prémie vypočítá také pomocí 19% sazby z rozdílu NČZDD a základu daně z příjmů plynoucích ze závislé činnosti, snížených o pojistné příspěvky.²³

3.3.6 Minimální mzda, životní minimum

V následujících odstavcích budou uvedeny aktuální rozhodné částky MM a životního minima a bude vysvětleno, proč jsou tyto pojmy důležité a co se od nich odvíjí.

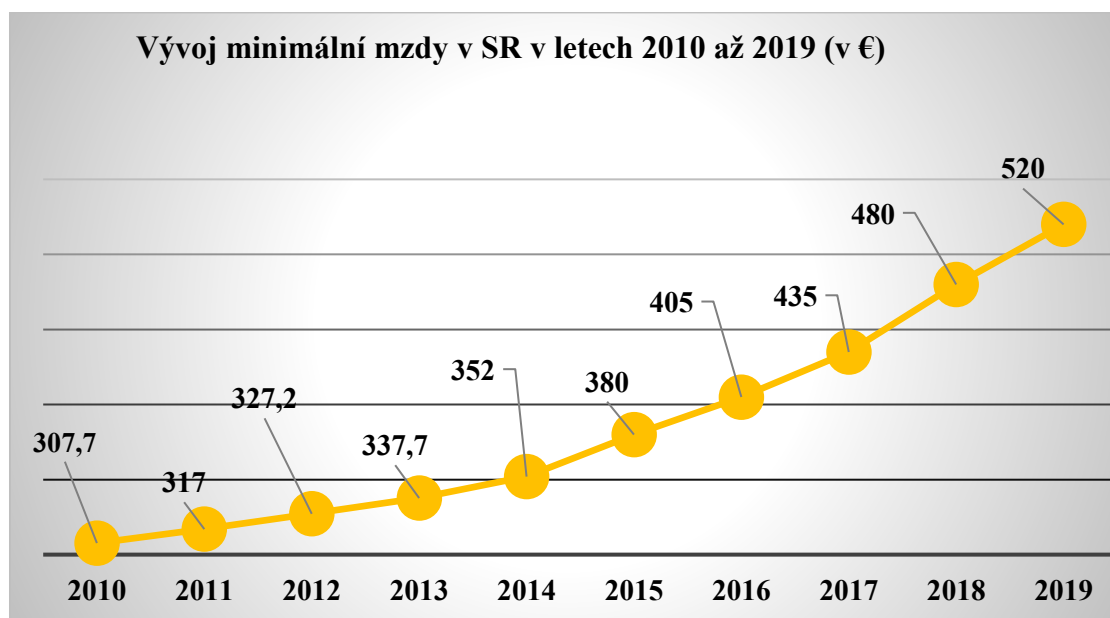
Minimální mzda

Pojmem MM se rozumí nejnižší možná měsíční odměna, která náleží zaměstnanci pracujícímu na plný úvazek. V SR za MM aktuálně pracuje okolo 4 % zaměstnanců. Měsíční

²³ Schultzová a kolektiv (2018)

MM je aktuálně ve výši 520 € (13 361 Kč), což je 2,989 € (76,80 Kč) za jednu odpracovanou hodinu. Předpokládaná výše MM v roce 2020 je 560 €. Graf 3.1 zobrazuje vývoj MM v SR v posledních 10 letech.²⁴

Graf 3.1 - Vývoj MM v SR

Zdroj: Ministerstvo práce, sociálních věcí a rodiny SR (vlastní zpracování)

V grafu je možno vidět trend postupného zvyšování po dobu všech 10 let, v posledních 5 letech je toto zvyšování výraznější.

Životní minimum

Životní minimum je pojem, který je možno definovat jako minimální sumu příjmů FO, při které se nedostává do hmotné nouze. Hmotnou nouzí se rozumí stav, kdy občan nemá dostatečné příjmy na zabezpečení základních životních podmínek. Suma životního minima se každoročně upravuje na základě ekonomické a sociální situace v zemi. Měla by pokrýt bydlení, teplé jídlo a základní ošacení. Aktuálně je v SR hodnota životního minima 205,07 € (5 269 Kč) na jednu plnoletou osobu, v případě soužití dvou osob je na druhou osobu stanovena částka 143,06 € (3 676 Kč). Na dítě je částka životního minima aktuálně ve výši 93,61 € (2 405 Kč). Životní minimum se na v SR stanovuje vždy na období od července do června následujícího roku.²⁵

²⁴ Minimálna mzda 2019. Minimálna mzda 2019 [online]. [cit. 04.02.2019]. Dostupné z: <https://www.minimalnamzda.sk/>

²⁵ MINISTERSTVO PRÁCE, SOC. VĚCÍ A RODINY SROV. Životné minimum [online]. [cit. 15.02.2019]. Dostupné z: <https://www.employment.gov.sk/sk/rodina-socialna-pomoc/hmotna-nudza/zivotne-minimum/>

Výše životního minima ovlivňuje celou řadu různých dávek. Dávky se, dle koeficientu, odvíjí od částky životního minima na první plnoletou osobu a jsou to např. tyto:

- minimální důchod (30 odpracovaných let) – koeficient 1,36 částka 278,90 € (7 166 Kč),
- milionářská daň – koeficient 14,73, částka 3 021 € (77 625 Kč),
- výdělek při absolventské praxi – koeficient 0,65, částka 133,30 € (3 425 Kč),
- max. výdělek při evidenci na ÚP – koeficient 1, částka 205,07 € (5 269 Kč)
- daňový bonus na jedno dítě – koeficient 0,108, částka 22,17 € (570 Kč).²⁶

3.3.7 Optimalizace daně

Daňovou optimalizací je myšleno využití legálních prostředků pro snížení daňové povinnosti.

Nezdanitelné části základu daně

NČZD jsou tzv. odpočitatelné položky, které poplatníkovi snižují daň. NČZD si může uplatnit pouze poplatník, který měl za zdaňovací období aktivní příjmy. Osoby, které měly pasivní příjmy (např. příjmy z pronájmu nemovitostí), si nemůžou o NČZD snížit základ daně z těchto příjmů.²⁷

Na poplatníka (slovensky daňovník)

Výše NČZDD závisí na jeho základu daně.

Pokud má poplatník základ daně nižší nebo rovný sto násobku hodnoty platného životního minima, tzn. v roce 2019 má příjem nižší nebo rovný částce 20 507 € (526 927 Kč), tak stanovená částka NČZDD, kterou si může uplatnit, je v hodnotě devatenácti celých dva násobku aktuální sumy životního minima, což je nyní 3 937,35 € (101 170 Kč) ročně, nebo 328,12 € (8 431 Kč) při uplatnění měsíčně.

²⁶ ŽIVOTNÉ MINIMUM 2018 a 2019. *Minimálna mzda 2019* [online]. [cit. 04.02.2019]. Dostupné z: <https://www.minimalnamzda.sk/zivotne-minimum.php>

²⁷ NEZAMESTNANÍ - PFS. *Finančné riaditeľstvo SR* [online]. [cit. 15.02.2019]. Dostupné z: <https://www.financnasprava.sk/sk/obcania/dane/dan-z-prijmov/nezamestnani>

Pokud je poplatníkův základ daně vyšší než sto násobek hodnoty platného životního minima, je výši NČZDD možno vypočítat jako rozdíl čtyřiceti čtyř celých dva násobku platného životního minima a $\frac{1}{4}$ základu daně.

V případě, že se základ daně poplatníka rovná nebo je vyšší než částka 36 256,37 € (931 607 Kč) nemá nárok na uplatnění NČZDD.

Na druhého z manželů

Poplatník si může uplatnit NČZD na druhého z manželů, v případě, že za zdaňovací období splnil(a) alespoň jednu z těchto podmínek:

- staral(a) se o nezletilé dítě žijící ve společné domácnosti,
- pobíral(a) příspěvek na opatrování,
- byl(a) v evidenci uchazečů o práci,
- považuje se za občana se zdravotním postižením či těžkým zdravotním postižením.

V případě splnění některé z těchto podmínek alespoň jeden či více kalendářních měsíců, může si poplatník odečíst poměrnou část ($\frac{1}{12}$ za každý kalendářní měsíc). Tuto NČZD lze uplatnit jen ročně.

Výše této odpočitatelné položky závisí na výši základu daně poplatníka, příjmu manžela (manželky) a aktuální hodnotě životního minima.

Rozhodná částka je stanovena ve výši sto sedmdesáti šesti celých osm násobku životního minima. Pokud má poplatník rovný či nižší základ daně, než je tato částka a druhý z manželů:

- nemá vlastní příjem – roční NČZD je ve výši 3 937,35 €,
- má vlastní příjem, který nepřesahuje částku 3 937,35 € – roční NČZD je ve výši rozdílu částky 3 937,35 € a vlastního příjmu druhého z manželů,
- má vlastní příjem, který přesahuje částku 3 937,35 € – nemá nárok na uplatnění NČZD.

Pokud má poplatník vyšší základ daně, než je stanovená rozhodná částka a druhý z manželů:

- má vlastní příjem – roční hodnota NČZD se vypočítá jako rozdíl sumy 13 001,438 € a $\frac{1}{4}$ základu daně poplatníka sníženého o vlastní příjem druhého z manželů. Pokud je výsledkem záporná částka, zaniká poplatníkovi nárok na odpočet.

- nemá vlastní příjem – roční hodnota NČZD se vypočítá jako rozdíl sumy 13 001,438 € a $\frac{1}{4}$ základu daně poplatníka. Opět platí, že pokud je výsledkem záporná částka, zaniká poplatníkovi nárok na odpočet.²⁸

Na doplňkové důchodové spoření

NČZD na doplňkové důchodové spoření lze uplatnit pouze při ročním zúčtování. NČZD se uplatní v celkové částce odvedených příspěvků, max. však do výše 180 €.

Na lázeňskou péči

Tento druh NČZD byl do slovenského právního systému zaveden nově od 1. ledna 2018. Cílem je podpořit tuzemské podnikání v oblasti lázeňství. NČZD poplatník uplatňuje na prokazatelně uhrazené náklady na stravování, ubytování a lázeňské procedury, které nejsou hrazeny zdravotními pojišťovnami. Suma, kterou si může poplatník uplatnit, je ve výši max. 50 € (1 285 Kč) za zdaňovací období. Lze uplatnit pouze ročně. Na základě dokladů, vystavených lázeňským zařízením, může poplatník tuto NČZD uplatnit i na manželku a dítě. Také nejvýše do částky 50 €.²⁹

Daňový bonus

Daňový bonus na vyživované dítě žijící ve společné domácnosti, se do daňového systému SR dostal v roce 2004. Tento bonus nahradil původní odpočitatelnou položku, která poplatníkovi snižovala základ daně. Daňový bonus snižuje přímo daň.

Poplatník může využít daňový bonus, pokud za zdaňovací období dosáhl příjmů v min. výši šesti násobku MM. Daňový bonus si může uplatnit vždy jen jedna osoba, v případě, že se osoby nedohodnou, daňový bonus se přiznává v pořadí matka, otec, či jiná oprávněná osoba. Daňový bonus je možno uplatnit i v případě, že dítě např. studuje na střední škole mimo trvalé bydliště a bydlí na internátě. Aktuálně je částka, kterou lze měsíčně uplatnit ve výši 22,17 € (570 Kč) na každé vyživované dítě.³⁰

Novinkou schválenou od 1. dubna 2019 je navýšení daňového bonusu na dítě, které nedovršilo 6 let věku. Na dítě do 6 let si může poplatník odečíst z daně dvojnásobek základní částky, tedy 44,34 € (1 140 Kč).

²⁸ NEZDANITELNÉ ČASTI ZÁKLADU DANE V ROKU 2019 | *Podnikajte.sk - portál o podnikaní* [online]. [cit. 05.02.2019]. Dostupné z: <https://www.podnikajte.sk/dan-z-prijmov/nezdanitelne-casti-zakladu-dane-2019>

²⁹ Schultzová a kolektiv (2018)

³⁰ Teplická (2017)

3.3.8 Sociální zabezpečení

Odvody pojistného placené na sociální pojištění upravuje zákon č.461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov. Odvody placené na zdravotní pojištění upravuje zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení v znení neskorších predpisov.

Stejně jako v ČR je v SR výše odvodů stanovena procentuální sazbou. Sociální pojištění, které odvádí ze svého platu zaměstnanec je rozděleno do 4 druhů a každý druh má stanovenou určitou sazbu:

- nemocenské (1,4 %),
- starobní (4 %),
- invalidní (3 %) a
- v nezaměstnanosti (1 %).

Celkem tedy 9,4 % odvádí zaměstnanec ze své hrubé mzdy na sociální pojištění. Na odvody zdravotního pojištění je stanovena sazba 4 %.

Pro zaměstnavatele jsou stanoveny jiné sazby, a navíc mají povinnost odvádět sociální pojištění na další tři druhy, a to:

- garanční,
- úrazové a
- rezervní fond solidarity.

Zaměstnavatelé za své zaměstnance odvádí z hrubé mzdy celkem 25,20 % na sociální pojištění a 10 % na zdravotní pojištění.³¹

3.3.9 Výpočet daňové povinnosti

Pro vypočítání daňové povinnosti a čisté mzdy jsou na v SR jasně daná pravidla a postup. Přesný postup je znázorněn v Obr. 3.3.

³¹ PODNIKAJTE.SK. *Odvody zamestnanca a zamestnávateľa od 1.1.2019* [online]. [cit. 20.02.2019]. Dostupné z: <https://www.podnikajte.sk/socialne-a-zdravotne-odvody/odvody-zamestnanec-zamestnavatel-2019>

Obr. 3.3 - Výpočet daňové povinnosti v SR

Pro vypočítání čisté mzdy, kterou zaměstnanec za svou práci obdrží, je potřeba, od měsíčního základu daně, odečíst výslednou daňovou povinnost. Případně přičteme daňový bonus, pokud vznikl zaměstnanci přeplatek.

3.3.10 Správa daní

Kromě vytvoření daňové soustavy, tedy určitého souboru přímých a nepřímých daní, díky kterým stát získává finance na úhradu veřejných výdajů, se daňová politika zabývá vytvořením celého daňového systému. Daňový systém zahrnuje, jak už zmíněnou daňovou soustavu, tak správu daní, tzn. že zabezpečuje účinné rozdělování daňových příjmů a zároveň se stará o to, aby výběr těchto prostředků byl efektivní z pohledu nákladů a také co nejméně administrativně

náročný. Správa daní zahrnuje např. registraci a evidenci daňových subjektů, zjištění daně, vypořádání přeplatků a nedoplatků či daňovou kontrolu.

Roční zúčtování záloh na daň

Zaměstnanec, který měl za zdaňovací období příjmy pouze ze závislé činnosti, může písemně požádat svého zaměstnavatele o roční zúčtování záloh na daň. Termín pro podání žádosti je do 15. února následujícího roku, a zároveň do tohoto data musí zaměstnavateli dodat všechny potřebné podklady pro vypracování ročního zúčtování. V případě, že měl zaměstnanec ve zdaňovacím období postupně za sebou více zaměstnavatelů, může o roční zúčtování požádat posledního zaměstnavatele, u kterého uplatňoval NČZDD. Pokud neuplatňoval NČZDD u žádného zaměstnavatele, může požádat kteréhokoli.

Daňové přiznání

Pokud zaměstnanec nestihne do stanoveného data zaměstnavatele požádat, může podat DP typu A. Tento tiskopis slouží pro zaměstnance, kteří měli za zdaňovací období příjmy pouze ze závislé činnosti. DP je zaměstnanec povinen podat do 31. března následujícího roku po skončení zdaňovacího období. Pokud rozhodné datum vychází na sobotu, neděli či svátek, přesouvá se toto datum na následující pracovní den.³²

Společně s DP typu A je poplatník povinen jako přílohy dodat:

- potvrzení prokazující výši příjmů ze závislé činnosti,
- doklad potvrzující nárok na uplatnění daňového bonusu na dítě (např. rodný list nebo potvrzení, že se dítě soustavně připravuje na své budoucí povolání studiem),
- kopii ročního zúčtování záloh na daň za celé zdaňovací období od svého zaměstnavatele,
- doklady sloužící k potvrzení nároku na uplatnění ostatních NČZD.

DP nemusí podávat poplatník, který měl za zdaňovací období pouze příjmy ze závislé činnosti, protože jeho daňová povinnost je splněna sraženými zálohami na daň. Dále také osoba, jejíž příjmy byly zdaňovány pouze srážkovou daní.

Pokud poplatníkovi plynuly ve zdaňovacím období příjmy nejen ze závislé činnosti, ale také např. z podnikání, kapitálového majetku či z pronájmu je povinen podat DP typu B. DP není povinen podat poplatník, který měl za zdaňovací období příjmy nižší než 1 915,01 €

³² Schultzová a kolektiv (2018)

(49 206 Kč), což je 50 % částky NČZDD. DP je poplatník povinen podat vždy, když ho vyzve správce daně, anebo pokud vykazuje z některého z příjmů ztrátu.³³

³³ FINANCE.SK. *Dane, banky, kalkulačky, sporenie, kurzy mien* [online]. [cit. 18.02.2019]. Dostupné z: <https://www.finance.sk/dane/danove-formulare/>

4 Komparace daňového zatížení příjmů fyzických osob

V úvodu této kapitoly jsou vymezeny ukazatele daňového zatížení jako je daňová kvóta a daňový mix. Následně budou vysvětleny pojmy efektivní sazba daně a čisté daňové zatížení a tyto ukazatele budou využity na praktických příkladech při srovnávání míry zdanění v ČR a v SR.

4.1 Ukazatele daňového zatížení

Daňová kvóta a daňový mix jsou mezinárodními makroekonomickými ukazateli.

4.1.1 Daňová kvóta

Daňová kvóta je srovnávacím ukazatelem a vyjadřuje podíl vybraných daní určitého státu na jeho hrubém domácím produktu (dále jen HDP) za příslušné zdaňovací období. Daňová kvóta se udává v procentech a vypočítá se dle vztahu (4.1),

$$\text{Daňová kvóta 1} = \frac{\text{vybrané daně}}{\text{HDP}} \cdot 100 \quad (4.1)$$

Druhým dílem daňové kvóty je poměr odvedeného pojistného na zdravotní pojištění a sociální zabezpečení do státního rozpočtu k celkovému HDP. Vypočítá se dle vztahu (4.2),

$$\text{Daňová kvóta 2} = \frac{\text{vybrané pojistné}}{\text{HDP}} \cdot 100 \quad (4.2)$$

Souhrnnou neboli také složenou daňovou kvótu státu získáme sečtením těchto dvou hodnot.

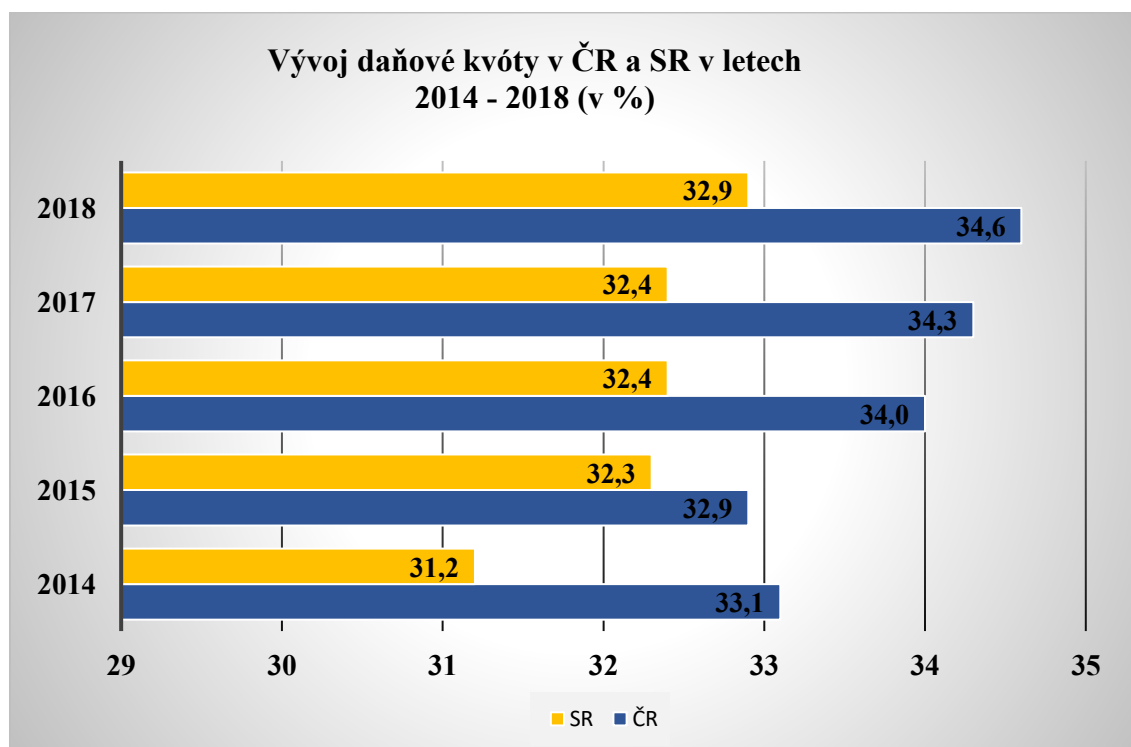
$$\text{Souhrnná daňová kvóta} = \text{daňová kvóta 1} + \text{daňová kvóta 2}$$

Souhrnná daňová kvóta vyjadřuje podíl celkových příjmů státu na HDP, tzn. vyjadřuje jakou část celkové roční produkce ekonomiky stát vybere a následně může přerozdělit.³⁴

V grafu 4.1 je znázorněn vývoj celkového daňového zatížení v ČR a SR v posledních 5 letech.

³⁴ Schultzová a kolektiv (2018)

Graf 4.1 - Vývoj daňové kvóty

Zdroj: OECD (vlastní zpracování)

Z uvedeného grafu vyplývá, že občané ČR jsou na tom, co se týká zdanění jejich příjmů, hůře v průměru o jedna celých pět násobku procentního bodu.

4.1.2 Daňový mix

Daňový mix je srovnávací ukazatel, který vyjadřuje strukturu daňových příjmů jednotlivých států. Daňový mix zkoumá podíl jednotlivých daní na celkovém příjmu do státního rozpočtu. Tento ukazatel bývá ovlivněn např. hospodářskou politikou státu, kulturou, tradicemi či politickým prostředím.

4.1.3 Efektivní sazba daně

Efektivní neboli skutečná sazba daně z příjmů FO se zpravidla u jednotlivých poplatníků liší. Důvodem je možnost každého poplatníka svou daň zoptimalizovat, tzn. využít celou řadu slev na dani, odčitatelných položek a daňového zvýhodnění. Z tohoto důvodu mívají poplatníci s nízkými příjmy ve vyspělých státech nulovou daňovou povinnost. V určitých případech jim

dokonce vzniká přeplatek na dani. Efektivní sazba daně se vypočítá jako poměr odvedené daně hrubé mzdě poplatníka (4.3):³⁵

$$\text{Efektivní sazba daně} = \frac{\text{daň}}{\text{hrubá mzda}} \quad (4.3)$$

4.1.4 Čisté daňové zatížení

Narozdíl od předchozího ukazatele, čisté daňové zatížení zahrnuje kromě odvedené daně také odvedené příspěvky na zdravotní pojištění a sociální zabezpečení. Hodnota tohoto ukazatele se vypočítá jako poměr všech odvodů k hrubé mzdě poplatníka (4.4):

$$\text{Čisté daňové zatížení} = \frac{\text{daň} + \text{pojistné}}{\text{hrubá mzda}} \quad (4.4)$$

4.2 Výpočty čisté mzdy a ukazatelů daňového zatížení

V této podkapitole budou srovnány výpočty odvodů a čisté mzdy u poplatníka, který uplatňuje slevu na poplatníka a daňové zvýhodnění. V příkladech budou postupně zahrnuti poplatníci pobírající minimální, průměrnou i nadprůměrnou mzdu.

Pro převod měny byl použit kurz 25,695 Kč = 1€, který byl stanoven Českou národní bankou ke dni 5. února 2019.

4.2.1 Poplatník pobírající minimální mzdu

V Tab. 4.1 jsou vypočteny čisté mzdy a ukazatele daňového zatížení českého poplatníka, jehož příjmem je minimální mzda. Pro srovnání je v tabulce vše vypočteno pro poplatníka bez dětí, s jedním dítětem, dvěma dětmi a třemi dětmi.

³⁵ FINANCE.CZ. *Daně, banky, kalkulačky, spoření, kurzy měn* [online]. [cit. 03.03.2019]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/zpravy/finance/390895-skutecna-sazba-dane-z-prijmu-u-prumerne-mzdy/>

Tab. 4.1 - Zdanění poplatníka pobírajícího minimální příjem v ČR

	bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
Hrubá mzda	13 350 Kč	13 350 Kč	13 350 Kč	13 350 Kč
SP za zaměstnavatele 25 %	3 337 Kč	3 337 Kč	3 337 Kč	3 337 Kč
ZP za zaměstnavatele 9 %	1 202 Kč	1 202 Kč	1 202 Kč	1 202 Kč
Superhrubá mzda	17 889 Kč	17 889 Kč	17 889 Kč	17 889 Kč
Základ daně	17 900 Kč	17 900 Kč	17 900 Kč	17 900 Kč
Záloha na daň 15 %	2 685 Kč	2 685 Kč	2 685 Kč	2 685 Kč
Sleva na poplatníka	2 070 Kč	2 070 Kč	2 070 Kč	2 070 Kč
Záloha na daň po slevě	615 Kč	615 Kč	615 Kč	615 Kč
SP za zaměstnance 6,5 %	868 Kč	868 Kč	868 Kč	868 Kč
ZP za zaměstnance 4,5 %	601 Kč	601 Kč	601 Kč	601 Kč
Daňové zvýhodnění	0 Kč	1 267 Kč	2 884 Kč	4 901 Kč
Výsledná záloha na daň	615 Kč	- 652 Kč	- 2 269 Kč	- 4 286 Kč
Čistá mzda	11 266 Kč	12 533 Kč	14 150 Kč	16 167 Kč
Efektivní sazba daně	4,6 %	- 4,9 %	- 17 %	- 32,1 %
Čisté daňové zatížení	15,6 %	6,1 %	- 6 %	- 21,1 %

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky můžeme vyčíst, že poplatník, který pobírá minimální mzdu, odvede státu daň pouze v případě, že je bezdětný. V ostatních případech, mu vzniká, díky uplatnění daňového zvýhodnění, daňový bonus neboli přeplatek na dani.

Ke snížení efektivní sazby daně a čistého daňového zatížení vedlo také u všech poplatníků uplatnění základní slevy na poplatníka. U bezdětného poplatníka je možné vidět hodnotu čistého daňového zatížení 15,6 %, což je vyšší než sazba daně 15 %, je tomu tak kvůli odvedenému pojistnému. U poplatníka s jedním dítětem se díky uplatnění všech výhod snižuje hodnota čistého daňového zatížení až na 6,1 %.

Naopak u poplatníka s dvěma nebo třemi dětmi vyšla hodnota čistého daňového zatížení záporná, což znamená, že tito poplatníci získají díky uplatnění slev a daňového zvýhodnění, dokonce vyšší čistou mzdu, než byla jejich hrubá mzda.

Tab. 4.2 se týká výpočtu čisté mzdy a daňových ukazatelů slovenského poplatníka.

Tab. 4.2 - Zdanění poplatníka pobírajícího minimální příjem v SR

	bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
Hrubá mzda	520 €/ 13 361 Kč	520 €/ 13 361 Kč	520 €/ 13 361 Kč	520 €/ 13 361 Kč
SP za zaměstnance 9,4 %	48,88 €	48,88 €	48,88 €	48,88 €
ZP za zaměstnance 4 %	20,80 €	20,80 €	20,80 €	20,80 €
Základ daně	450,32 €	450,32 €	450,32 €	450,32 €
Měsíční NČZDD	328,12 €	328,12 €	328,12 €	328,12 €
Základ daně před zdaněním	122,20 €	122,20 €	122,20 €	122,20 €
Záloha na daň 19 %	23,21 €	23,21 €	23,21 €	23,21 €
Daňový bonus	0 €	22,17 €	44,34 €	66,51 €
Záloha na daň po uplatnění bonusu	23,21 €	1,04 €	- 21,13 €	- 43,3 €
Čistá mzda	427,11 €/ 10 975 Kč	449,28 €/ 11 544 Kč	471,45 €/ 12 114 Kč	493,62 €/ 12 684 Kč
Efektivní sazba daně	4,5 %	0,2 %	- 4,1 %	- 8,3 %
Čisté daňové zatížení	17,9 %	13,6 %	9,3 %	5,1 %

Zdroj: vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky, která se týká poplatníka ze SR, je možné vyčíst, že na rozdíl od ČR, daň odvede státu i poplatník, který má jedno dítě. Daň je ovšem pouze ve výši 1 €. K výraznému snížení základu daně přispělo NČZDD. Poplatníkovi s dvěma a třemi dětmi vzniká přeplatek na dani. V tabulce můžeme vidět, že stejně jako u poplatníka v ČR došlo k výraznému snížení efektivní sazby daně.

Ovšem narozdíl od ČR ani jeden z poplatníků v SR nedosáhne vyšší čisté mzdy jako je tomu tak u českého poplatníka, který má dvě nebo tři děti. Důvodem se značnou mírou zapříčinila nižší hodnota daňového zvýhodnění, kterou může slovenský poplatník uplatnit.

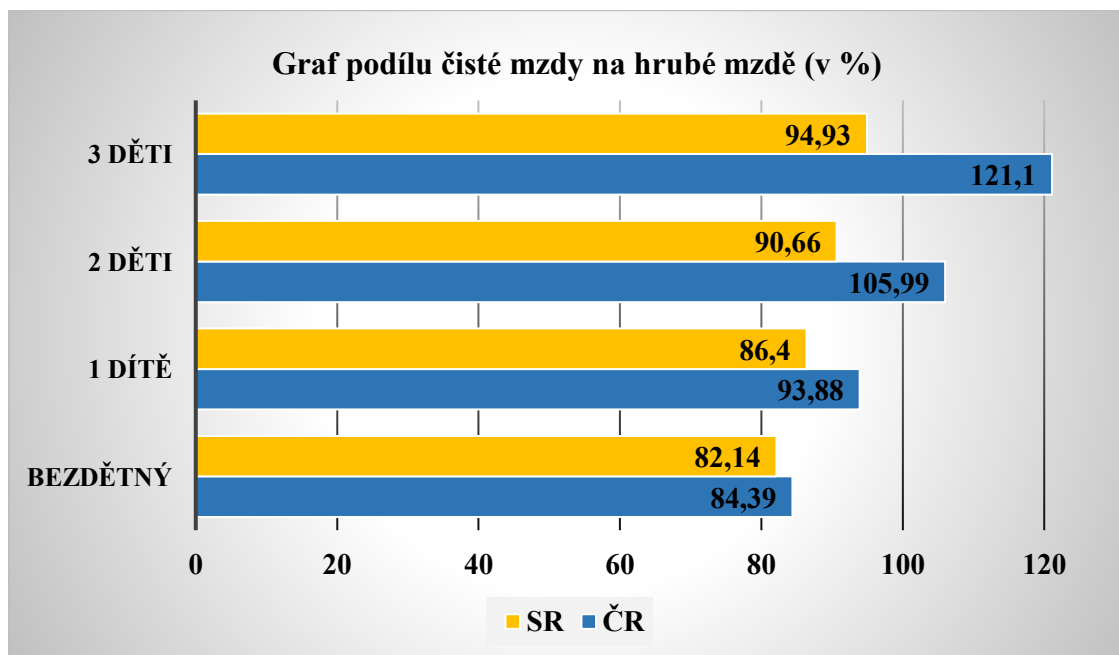
Český poplatník, který má tři děti si na dani může odečíst 4 901 Kč. Naproti tomu slovenský poplatník se třemi dětmi si může odečíst pouze 66,51 € (1 709 Kč), což je méně o více než 3 000 Kč měsíčně.

I v případě, že slovenský poplatník bude mít tři děti do šesti let věku, na které si může nově od 1. dubna 2019 uplatnit zvýšenou částku zvýhodnění, bude tato částka činit měsíčně

dohromady za tři děti 133,02 € (3 418 Kč). Tato částka je pořád o skoro 1 500 Kč nižší, než jakou si může odečíst český poplatník. Pro zjednodušení situace budeme ve všech případech předpokládat, že slovenský poplatník má děti starší 6 let.

Graf 4.2 znázorňuje podíl čisté mzdy na hrubé mzdě u výše uvedených poplatníků, kteří pobírají MM.

Graf 4.2 - Graf vyjadřující podíl čisté mzdy na hrubé mzdě poplatníka pobírajícího MM v ČR a SR

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.2 Poplatník pobírající průměrnou mzdu

V Tab. 4.3 jsou vypočteny čisté mzdy a ukazatele daňového zatížení poplatníka pobírajícího průměrnou mzdu v ČR. Výše průměrné mzdy, která je v příkladu použita, byla primárně stanovena za účelem výpočtu příspěvků na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění pro rok 2019. Protože ještě není stanovena průměrná mzda za rok 2019, je v rámci modelového příkladu v této bakalářské práci využita tato.

Tab. 4.3 - Zdanění poplatníka pobírající průměrný příjem v ČR

	bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
Hrubá mzda	32 699 Kč	32 699 Kč	32 699 Kč	32 699 Kč
SP za zaměstnavatele 25 %	8 175 Kč	8 175 Kč	8 175 Kč	8 175 Kč
ZP za zaměstnavatele 9 %	2 943 Kč	2 943 Kč	2 943 Kč	2 943 Kč
Superhrubá mzda	43 817 Kč	43 817 Kč	43 817 Kč	43 817 Kč
Základ daně	43 900 Kč	43 900 Kč	43 900 Kč	43 900 Kč
Záloha na daň 15 %	6 585 Kč	6 585 Kč	6 585 Kč	6 585 Kč
Sleva na poplatníka	2 070 Kč	2 070 Kč	2 070 Kč	2 070 Kč
Záloha na daň po slevě	4 515 Kč	4 515 Kč	4 515 Kč	4 515 Kč
SP za zaměstnance 6,5 %	2 126 Kč	2 126 Kč	2 126 Kč	2 126 Kč
ZP za zaměstnance 4,5 %	1 472 Kč	1 472 Kč	1 472 Kč	1 472 Kč
Daňové zvýhodnění	0 Kč	1 267 Kč	2 884 Kč	4 901 Kč
Výsledná záloha na daň	4 515 Kč	3 248 Kč	1 631 Kč	- 386 Kč
Čistá mzda	24 586 Kč	25 853 Kč	27 470 Kč	29 487 Kč
Efektivní sazba daně	13,8 %	9,9 %	4,9 %	- 1,1 %
Čisté daňové zatížení	24,8 %	20,9 %	15,9 %	9,8 %

Zdroj: vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že daň státu neodvede pouze poplatník se třemi dětmi. Tento poplatník získává díky zoptimalizování své daně přeplatek na dani a hodnota efektivní sazby daně je v záporných číslech. Efektivní sazba daně se snižuje i u ostatních poplatníků, ale v závislosti na vyšším příjmu, tedy i vyšších odvodech, na přeplatek nedosáhnou.

Jak je vidět v posledním řádku tabulky, čisté daňové zatížení se u poplatníka bez dítěte vyšplhalo až na skoro 25 %. Čisté daňové zatížení se postupně snižuje u všech poplatníků, ale

i poplatník se třemi dětmi odvede státu necelých 10 %. Na této úrovni příjmů nezíská tedy ani jeden poplatník vyšší čistou mzdu, než byla jeho hrubá mzda.

V Tab. 4.4 jsou vypočteny čisté mzdy a ukazatele daňového zatížení slovenského poplatníka pobírajícího průměrnou mzdu. Použitá výše průměrné mzdy byla za průměrnou považována ke dni 28. ledna 2019.

Tab. 4.4 - Zdanění příjmu poplatníka pobírajícího průměrný příjem v SR

	bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
Hrubá mzda	1 035 €/ 26 594 Kč	1 035 €/ 26 594 Kč	1 035 €/ 26 594 Kč	1 035 €/ 26 594 Kč
SP za zaměstnance 9,4 %	97,29 €	97,29 €	97,29 €	97,29 €
ZP za zaměstnance 4 %	41,40 €	41,40 €	41,40 €	41,40 €
Základ daně	896,31 €	896,31 €	896,31 €	896,31 €
Měsíční NČZDD	328,12 €	328,12 €	328,12 €	328,12 €
Základ daně před zdaněním	568,19 €	568,19 €	568,19 €	568,19 €
Záloha na daň 19 %	107,95 €	107,95 €	107,95 €	107,95 €
Daňový bonus	0 €	22,17 €	44,34 €	66,51 €
Záloha na daň po uplatnění bonusu	107,95 €	85,78 €	63,61 €	41,44 €
Čistá mzda	788,36 €/ 20 257 Kč	810,53 €/ 20 826 Kč	832,70 €/ 21 396 Kč	854,87 €/ 21 966 Kč
Efektivní sazba daně	10,4 %	8,3 %	6,1 %	4,0 %
Čisté daňové zatížení	23,8 %	21,7 %	19,5 %	17,4 %

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky je možné vyčíst, že pokud v SR pobírá poplatník průměrnou mzdu a má max. 3 děti, daň státu vždy odvede. Efektivní sazba daně klesla díky uplatnění NČZD a daňového bonusu na dítě až na 4 %.

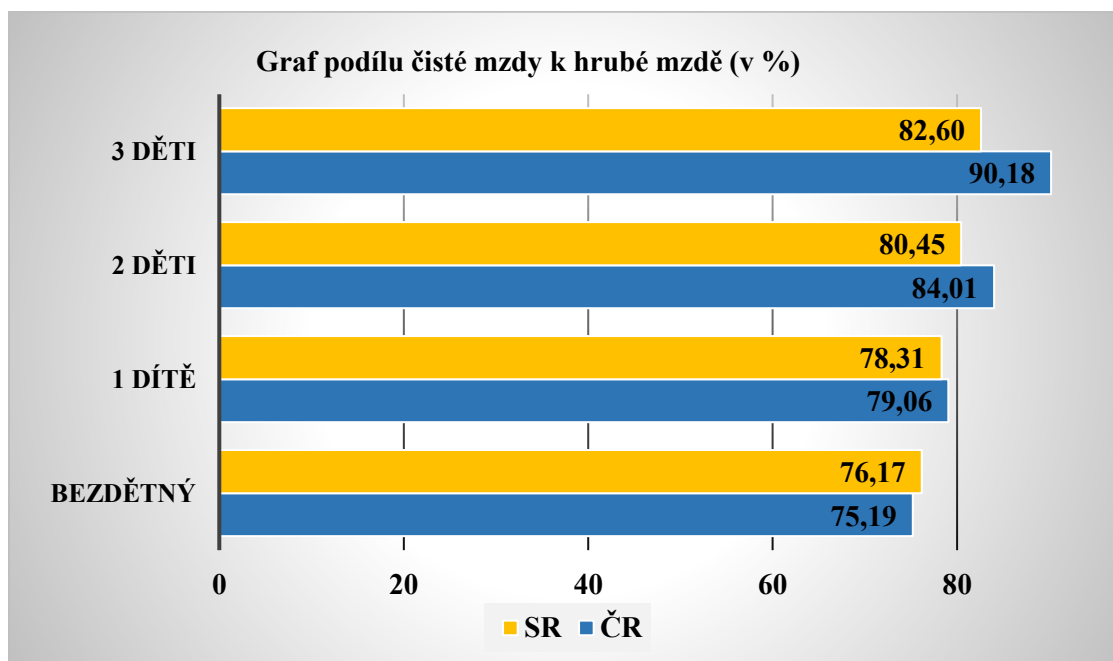
Pokud se zaměříme na oba ukazatele daňového zatížení v ČR i SR, můžeme vidět, že díky vyšší hodnotě daňového zvýhodnění na děti v ČR, kleslo poplatníkovi se 3 dětmi čisté daňové zatížení z necelých 25 %, které odvede bezdětný poplatník, na 10 %. Čisté daňové zatížení kleslo tedy se třemi dětmi o 15 %.

Na druhou stranu, v SR odvede poplatník bez dítěte o něco méně než bezdětný v ČR, necelých 24 %, ale poplatník se 3 dětmi odvede pořád 17,4 %. Čisté daňové zatížení

slovenského poplatníka kleslo tedy pouze o 6,4 %. Z toho vyplývá, že daňové zvýhodnění, jak je nastaveno v ČR velmi pozitivně ovlivňuje zdanění českých poplatníků.

Graf 4.3 zobrazuje podíl čisté mzdy na hrubé mzdě slovenského i českého poplatníka.

Graf 4.3 - Graf vyjadřující podíl čisté mzdy k hrubé mzdě poplatníka s průměrným příjmem v ČR a SR

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.3 Poplatník pobírající nadprůměrnou mzdu

Tab. 4.5 znázorňuje vypočtené hodnoty poplatníka s nadprůměrnou mzdou v ČR.

Tab. 4.5 – Zdanění příjmu poplatníka pobírajícího nadprůměrnou mzdu v ČR

	bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
Hrubá mzda	51 390 Kč	51 390 Kč	51 390 Kč	51 390 Kč
SP za zaměstnavatele 25 %	12 848 Kč	12 848 Kč	12 848 Kč	12 848 Kč
ZP za zaměstnavatele 9 %	4 625 Kč	4 625 Kč	4 625 Kč	4 625 Kč
Superhrubá mzda	68 863 Kč	68 863 Kč	68 863 Kč	68 863 Kč
Základ daně	68 900 Kč	68 900 Kč	68 900 Kč	68 900 Kč
Záloha na daň 15 %	10 335 Kč	10 335 Kč	10 335 Kč	10 335 Kč
Sleva na poplatníka	2 070 Kč	2 070 Kč	2 070 Kč	2 070 Kč
Záloha na daň po slevě	8 265 Kč	8 265 Kč	8 265 Kč	8 265 Kč
SP za zaměstnance 6,5 %	3 340 Kč	3 340 Kč	3 340 Kč	3 340 Kč
ZP za zaměstnance 4,5 %	2 313 Kč	2 313 Kč	2 313 Kč	2 313 Kč
Daňové zvýhodnění	0 Kč	1 267 Kč	2 884 Kč	4 901 Kč
Výsledná záloha na daň	8 265 Kč	6 998 Kč	5 381 Kč	3 364 Kč
Čistá mzda	37 472 Kč	38 739 Kč	40 356 Kč	42 373 Kč
Efektivní sazba daně	16,1 %	13,6 %	10,5 %	6,54 %
Čisté daňové zatížení	27,1 %	24,6 %	21,5 %	17,5 %

Zdroj: vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky můžeme vyčíst, že český poplatník s nadprůměrnou mzdou a max. třemi dětmi odvede státu daň vždy. Poplatník se třemi dětmi odvede ovšem pouze 6,5 % své hrubé mzdy díky uplatnění daňového zvýhodnění. Ovšem kvůli vyššímu základu daně, a tedy i vyšším odvodům pojistného je čisté daňové zatížení bezdětného poplatníka v úrovni 27 %. Což je více než $\frac{1}{4}$ hrubé mzdy. Čisté daňové zatížení se postupně snižuje, ale i poplatník se třemi dětmi odvede státu 17,5 % své hrubé mzdy.

V Tab. 4.6 jsou vypočteny hodnoty pro poplatníka s nadprůměrnou mzdou v SR.

Tab. 4.6 – Zdanění příjmu poplatníka pobírajícího nadprůměrnou mzdu v SR

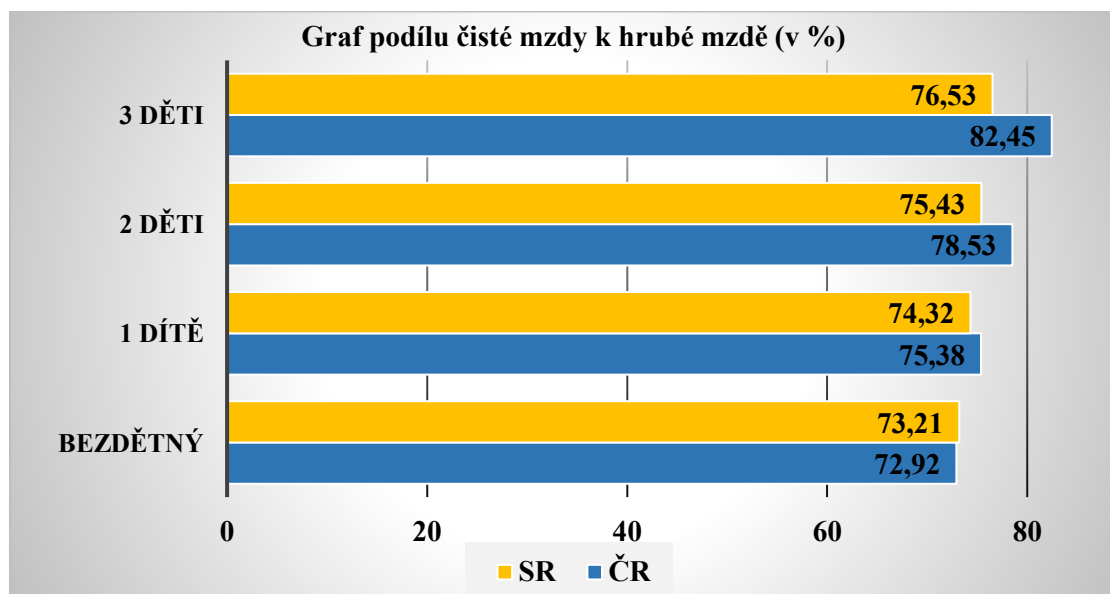
	bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
Hrubá mzda	2 000 €/ 51 390 Kč	2 000 €/ 51 390 Kč	2 000 €/ 51 390 Kč	2 000 €/ 51 390 Kč
SP za zaměstnance 9,4 %	188 €	188 €	188 €	188 €
ZP za zaměstnance 4 %	80 €	80 €	80 €	80 €
Základ daně	1732 €	1732 €	1732 €	1732 €
Měsíční NČZDD	322,35 €	322,35 €	322,35 €	322,35 €
Základ daně před zdaněním	1 409,65 €	1 409,65 €	1 409,65 €	1 409,65 €
Záloha na daň 19 %	267,83 €	267,83 €	267,83 €	267,83 €
Daňový bonus	0 €	22,17 €	44,34 €	66,51 €
Daň po uplatnění bonusu	267,83 €	245,66 €	223,49 €	201,32 €
Čistá mzda	1 464,17 €/ 37 622 Kč	1 486,34 €/ 38 191 Kč	1 508,51 €/ 38 761 Kč	1 530,68 €/ 39 331 Kč
Efektivní sazba daně	13,4 %	12,3 %	11,2 %	10,1 %
Čisté daňové zatížení	26,8 %	25,7 %	24,6 %	23,5 %

Zdroj: vlastní zpracování

Dle výše uvedené tabulky je zřejmé, že poplatník s nadprůměrnou mzdou v SR odvede státu daň ve výši min. 10 % hrubé mzdy. Oproti tomu čisté daňové zatížení poplatníka se drží na vyšší hodnotě. Každý z poplatníků odvede státu okolo 25 % své hrubé mzdy.

Graf 4.4 uvádí podíly čistých mezd k HM zaměstnance s nadprůměrným příjmem.

Graf 4.4 - Graf zobrazující podíl čisté mzdy k hrubé mzdě poplatníka s nadprůměrným příjmem v ČR a SR

Zdroj: vlastní zpracování

4.3 Výpočet roční daňové povinnosti zaměstnance

Pro roční výpočet daňové povinnosti budeme mít fiktivního zaměstnance, který pracuje pro fiktivní firmu X.

Zaměstnanec podepsal u zaměstnavatele prohlášení k dani ze závislé činnosti na celý rok. Zaměstnanci plynou příjmy pouze ze závislé činnosti. Jeho měsíční hrubá mzda činí 25 695 Kč. Zaměstnanec má k dispozici, i pro soukromé účely, osobní automobil značky Škoda Superb. Pořizovací cena automobilu byla 659 000 Kč.

Zaměstnanec si za celý rok uspořil na penzijním připojištění 18 000 Kč. Zaměstnanec má sjednané také životní pojištění, na které si za rok poslal 30 000 Kč. Pořídil si také dům na hypoteční úvěr a během roku zaplatil na tomto úvěru úroky ve výši 15 000 Kč.

Zaměstnanec má manželku a 2 děti. Jedno dítě navštěvuje mateřskou školu, za školkovné zaplatil poplatník během roku 15 000 Kč. Manželka měla za rok 2019 příjmy ve výši 45 000 Kč. Druhé dítě navštěvuje základní školu.

V Tab. 4.7 je uvedeno řešení tohoto příkladu.

Tab. 4.7 - Roční výpočet daňové povinnosti českého poplatníka

Hrubá měsíční mzda	25 695 Kč
Hrubá roční mzda	308 340 Kč
Měsíční navýšení za automobil	6 590 Kč
Roční navýšení za automobil	79 080 Kč
Základ daně =	387 420 Kč . 1,34
Základ daně	519 143 Kč
NČZD	- 6 000 Kč (penzijní připojištění) - 24 000 Kč (životní pojištění) - 15 000 Kč (úroky)
Upravený základ daně	474 143 Kč
Zaokrouhlený základ daně	474 100 Kč
Daň (15 %)	71 115 Kč
Slevy na dani	- 24 840 Kč (poplatník) - 24 840 Kč (manželka) - 13 350 Kč (školkovné)
Daňová povinnost po slevách	8 085 Kč
Daňové zvýhodnění	- 15 204 Kč - 19 404 Kč
Daňový bonus	26 523 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Na základě výpočtů lze z tabulky vyčíst, že českému poplatníkovi vznikl daňový bonus ve výši 26 523 Kč, díky využití NČZD, slev na dani a také daňového zvýhodnění. Při odečítání NČZD, je potřebné držet se stanovených podmínek, tzn. u penzijního připojištění odečíst pouze částku převyšující státní příspěvek a max. do 24 000 Kč, u životního pojištění je možné odečíst také max. 24 000 Kč.

Co se týká slev na dani, školkovné lze odečíst max. do výše aktuální min. mzdy, slevu na poplatníka a na druhého z manželů odečítáme v celé roční výši. Daňové zvýhodnění může poplatník také využít v plné výši za obě děti. Max. stanovená výše, kterou může poplatník získat zpět díky uplatnění daňového zvýhodnění je 60 300 Kč za zdaňovací období. Uvedený poplatník získá tedy celou vypočtenou částku, jelikož nepřekročil stanovenou hranici.

Pro adekvátní srovnání využijeme stejný profil u slovenského poplatníka.

Slovenský zaměstnanec pracuje pro fiktivní firmu Y. Zaměstnanec podepsal u zaměstnavatele Prohlášení k dani ze závislé činnosti na celý rok. Zaměstnanci plynou příjmy pouze ze závislé činnosti. Jeho měsíční hrubá mzda činí 1 000 €.

Zaměstnanec má k dispozici, i pro soukromé účely, osobní automobil značky Škoda Superb. Pořizovací cena automobilu byla 25 647 €. Zaměstnanec si za celý rok uspořil na důchodovém spoření 700,53 €. Zaměstnanec má sjednané také životní pojištění, na které si za rok poslal 1 167,54 €. Zaměstnanec si pořídil dům na hypoteční úvěr a během roku zaplatil na tomto úvěru úroky ve výši 583,77 €.

Zaměstnanec má manželku a 2 děti. Jedno dítě (4 roky) navštěvuje mateřskou školu, za školkovné zaplatil poplatník během roku 583,77 €. Druhé dítě navštěvuje základní školu.

Manželka měla za rok 2019 příjmy ve výši 1 751,31 €.

V Tab. 4.8 je řešení výše uvedeného příkladu.

Tab. 4.8 - Roční výpočet daňové povinnosti slovenského poplatníka

Hrubá měsíční mzda	1 000 € / 25 695 Kč
Hrubá roční mzda	12 000 €
Měsíční navýšení za automobil	256,47 €
Roční navýšení za automobil	3 077,64 €
Základ daně =	15 077,64 € - odvedené pojistné
Sociální pojištění (9,4 %)	1 417,30 €
Zdravotní pojištění (4 %)	603,11 €
Základ daně	13 057,23 €
NČZDD	- 3 937,44 € (poplatník) - 2 186,04 € (manželka) - 180 € (důchodové spoření)
Upravený základ daně	6 753,75 €
Daň (19 %)	1 283,21 €
Daňové zvýhodnění	- 465,57 € (mladší dítě) - 266,04 € (starší dítě)
Daňová povinnost	551,60 € / 14 173 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Dle výše uvedené tabulky, je patrné, že slovenský poplatník je na tom, co se týče zdanění svého příjmu, hůře. Poplatník v SR odvede státu 551,60 € (14 173 Kč) a nevzniká mu tedy daňový bonus. Důvodem jsou nižší hodnoty, kterými může poplatník svou daň zoptimalizovat a také neexistence např. školkovného. I navzdory uplatnění novinky, kterou je vyšší hodnota daňového bonusu na mladší dítě (v roce 2019 pouze od dubna do prosince), je daňová povinnost slovenského poplatníka stále mnohonásobně vyšší.

4.4 Srovnání možností optimalizace daně

Tab. 4.9 znázorňuje přehled možností, které můžou poplatníci využít, aby zoptimalizovali svou daňovou povinnost. Všechny možnosti, jejich výše a podmínky uplatnění jsou podrobně vymezeny v podkapitolách 2.5.3 (ČR) a 3.3.7 (SR).

Tab. 4.9 - Přehled položek optimalizace daně v ČR a SR

ČR	SK
NČZD	
Bezúplatná plnění (dary)	Na poplatníka
Darování krve	Na druhého z manželů
Darování orgánu	Na důchodové spoření
Penzijní spoření	Na lázeňskou péči
Životní spoření	
Povinné odborové příspěvky	
Zaplacené úroky z úvěru na bytové potřeby	
Uhrazené zkoušky ověřující další vzdělávání	
Slevy na dani	
Na poplatníka	
Na druhého z manželů	
Školkové	
Na studenta	
Na invaliditu	
Pro držitele ZTP/P	
Daňové zvýhodnění (bonus)	
Na vyživované dítě	Na vyživované dítě

Zdroj: vlastní zpracování

Z uvedené tabulky lze vidět odlišná metodika uplatňování položek optimalizace. V SR se uplatňuje optimalizace na poplatníka a na druhého z manželů jako NČZD, což znamená, že snižuje základ daně, v ČR se tyto uplatňují jako sleva na dani, snižují tedy přímo daň.

V SR nejsou stanoveny slevy na studenta, školkovné, invaliditu či pro držitele ZTP/P. Český poplatník má také více možností uplatnění NČZD. Naopak v Česku neexistuje NČZD na využití lázeňské péče, která by mohla přispět ke zvýšení tuzemského cestovního ruchu.

4.5 Komparace odvodů zaměstnavatele do státního rozpočtu za zaměstnance

Odvody pojištění zaměstnavatele za zaměstnance jsou v obou státech výrazným příjmem do státního rozpočtu. Zaměstnavatel odvádí příslušnému orgánu stanovenou procentuální sazbu z hrubé mzdy zaměstnance.

V Tab. 4.10 jsou porovnány jednotlivé sazby odvodů.

Tab. 4.10 – Komparace odvodů zaměstnavatele za zaměstnance

	ČR	SR
Zdravotní pojištění	9 %	10 %
Důchodové	21,5 %	Člení se na: Starobní 14 % Invalidní 3 %
Nemocenské	2,3 %	1,4 %
Na státní politiku zaměstnanosti	1,2 %	---
Garanční	---	0,25 %
Úrazové	---	0,8 %
Pojištění v nezaměstnanosti	---	1 %
Rezervní fond solidarity	---	4,75 %
Sociální pojištění celkem	25 %	25,2 %

Zdroj: vlastní zpracování, dle ³⁶

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že co se týče odváděných příspěvků jsou na tom oba státy velmi podobně. V SR odvádí zaměstnavatel za své zaměstnance více pouze o 1,2 %. V SR

³⁶ PODNIKAJTE.SK. *Odvody zamestnanca a zamestnávateľa od 1.1.2019* [online]. [cit. 20.02.2019]. Dostupné z: <https://www.podnikajte.sk/socialne-a-zdravotne-odvody/odvody-zamestnanec-zamestnavatel-2019>

se sociální pojištění dělí na sedm částí, zatímco v ČR pouze na tři, to může v SR také zvyšovat administrativní náročnost.

4.6 Výpočet čisté mzdy a ukazatelů daňového zatížení při uplatnění solidárního zvýšení daně v ČR a zvýšené sazby daně v SR

V níže uvedené Tab. 4.11 jsou vypočteny čisté mzdy a ukazatele daňového zatížení poplatníků, kteří pobírají nadprůměrnou mzdu ve výši, která podléhá solidárnímu zvýšení daně jsou bezdětní nebo mají jedno, dvě či tři děti.

Tab. 4.11 – Zdanění příjmu českého poplatníka při uplatnění solidárního zvýšení daně

	bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
Hrubá mzda	139 781 Kč	139 781 Kč	139 781 Kč	139 781 Kč
SP za zaměstnavatele 25 %	32 699 Kč	32 699 Kč	32 699 Kč	32 699 Kč
ZP za zaměstnavatele 9 %	12 581 Kč	12 581 Kč	12 581 Kč	12 581 Kč
Superhrubá mzda	185 061 Kč	185 061 Kč	185 061 Kč	185 061 Kč
Základ daně	185 100 Kč	185 100 Kč	185 100 Kč	185 100 Kč
Záloha na daň 15 %	27 765 Kč	27 765 Kč	27 765 Kč	27 765 Kč
Solidární zvýšení daně 7 %	629 Kč	629 Kč	629 Kč	629 Kč
Daň celkem	28 394 Kč	28 394 Kč	28 394 Kč	28 394 Kč
Sleva na poplatníka	2 070 Kč	2 070 Kč	2 070 Kč	2 070 Kč
Záloha na daň po slevě	26 324 Kč	26 324 Kč	26 324 Kč	26 324 Kč
SP za zaměstnance 6,5 %	8 502 Kč	8 502 Kč	8 502 Kč	8 502 Kč
ZP za zaměstnance 4,5 %	6 291 Kč	6 291 Kč	6 291 Kč	6 291 Kč
Daňové zvýhodnění	0 Kč	1 267 Kč	2 884 Kč	4 901 Kč
Výsledná záloha na daň	26 324 Kč	25 057 Kč	23 440 Kč	21 423 Kč
Čistá mzda	98 664 Kč	99 931 Kč	101 548 Kč	103 565 Kč
Efektivní sazba daně	18,8 %	17,9 %	16,8 %	15,3 %
Čisté daňové zatížení	29,4 %	28,5 %	27,4 %	25,9 %

Zdroj: vlastní zpracování

Poplatník, kterému plyne vysoce nadprůměrný příjem, odvede daň státu ve všech případech. Protože je uvedený příjem poplatníka vyšší než stanovená hranice pro výpočet pojistného na sociální zabezpečení, počítalo se toto pojistné z max. vyměřovacího základu, jež je stanoven ve výši čtyřiceti osmi násobku průměrné mzdy, pro rok 2019 tedy 1 569 552 Kč,

měsíčně 130 796 Kč. Pro výpočet pojistného na veřejné zdravotní pojištění max. vyměřovací základ stanoven nebyl.

Solidární zvýšení daně se vypočítá z rozdílu mezi hrubou mzdou poplatníka a rovněž čtyřiceti osmi násobku aktuální průměrné mzdy, hranice pro solidární zvýšení daně je tedy také ve výši 130 796 Kč měsíčně, 1 569 552 Kč ročně. Daň vypočtena podle základní sazby a daň dle solidárního zvýšení se sečtou a vznikne celková daňová povinnost, od které je možné odečíst slevy na dani a daňové zvýhodnění. V posledním řádku tabulky je možné vidět, že poplatník odvede státu téměř 30 % své hrubé mzdy. Dalším poplatníkům se hodnota čistého daňového zatížení pomalu snižuje na základě uplatnění daňového bonusu, ale i poplatník se třemi dětmi odvede státu více než 25 % své hrubé mzdy.

Tab. 4.12 uvádí výpočty u slovenského poplatníka.

Tab. 4.12 – Zdanění příjmu slovenského poplatníka při uplatnění zvýšené sazby daně

	bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
Hrubá mzda	5 440 €/ 139 781 Kč	5 440 €/ 139 781 Kč	5 440 €/ 139 781 Kč	5 440 €/ 139 781 Kč
SP za zaměstnance 9,4 %	511,36 €	511,36 €	511,36 €	511,36 €
ZP za zaměstnance 4 %	217,60 €	217,60 €	217,60 €	217,60 €
Základ daně	4 711,04 €	4 711,04 €	4 711,04 €	4 711,04 €
Měsíční NČZDD	0 €	0 €	0 €	0 €
Základ daně před zdaněním	4 711,04 €	4 711,04 €	4 711,04 €	4 711,04 €
Záloha na daň 19 %	895,09 €	895,09 €	895,09 €	895,09 €
Záloha na daň 6 %	101,38 €	101,38 €	101,38 €	101,38 €
Daň celkem	996,47 €	996,47 €	996,47 €	996,47 €
Daňový bonus	0 €	22,17 €	44,34 €	66,51 €
Daň po uplatnění bonusu	996,47 €	974,3 €	952,13 €	929,96 €
Čistá mzda	3 714,57 €/ 95 446 Kč	3 736,74 €/ 96 016 Kč	3 758,91 €/ 96 585 Kč	3 781,08 €/ 97 155 Kč
Efektivní sazba daně	18,3 %	17,9 %	17,5 %	17,1 %
Čisté daňové zatížení	31,7 %	31,3 %	30,9 %	30,5 %

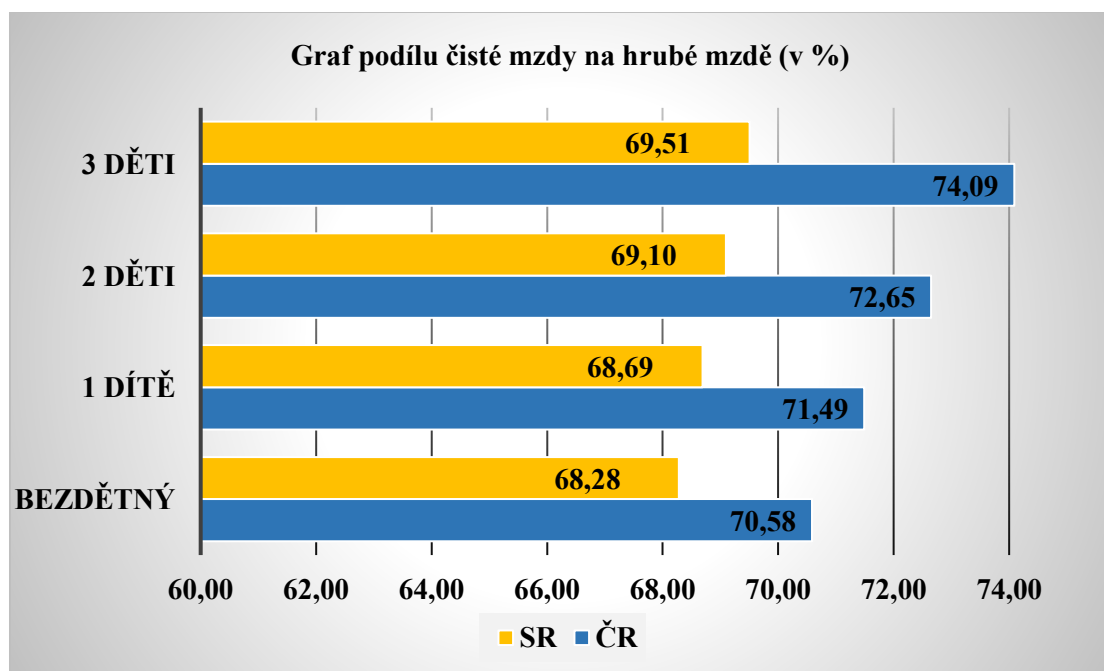
Zdroj: vlastní zpracování

Slovenský poplatník, který pobírá vysoce nadprůměrnou mzdu, rovněž odvede daň státu ve všech případech. Při této výši příjmu má poplatník také povinnost odvést státu daň dle zvýšené sazby. Zároveň poplatník přesáhl hranici, nad kterou nemůže uplatnit NČZDD.

Čisté daňové zatížení vyšplhá ve všech případech nad 30 %. Bezdětný poplatník odvede státu ze své hrubé mzdy téměř 32 %.

Graf 4.5 znázorňuje podíl čisté mzdy k hrubé mzdě poplatníka s vysoce nadprůměrným příjmem v ČR i SR.

Graf 4.5 – Graf vyjadřující podíl čisté mzdy na hrubé mzdě

Zdroj: vlastní zpracování

4.7 Komparace výpočtu čisté mzdy zdravotně a tělesně postiženého poplatníka

Poslední příklad čtvrté kapitoly se bude týkat poplatníka který je zdravotně a tělesně postižený (je držitelem průkazu ZTP/P). Hrubá mzda poplatníka je ve výši 15 417 Kč a pro srovnání má jedno, dvě, tři nebo žádné dítě.

V Tab. 4.13 je uvedeno řešení příkladu.

Tab. 4.13 – Zdanění příjmu zdravotně a tělesně postiženého poplatníka v ČR

	bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
Hrubá mzda	15 417 Kč	15 417 Kč	15 417 Kč	15 417 Kč
SP za zaměstnavatele 25 %	3 854 Kč	3 854 Kč	3 854 Kč	3 854 Kč
ZP za zaměstnavatele 9 %	1 388 Kč	1 388 Kč	1 388 Kč	1 388 Kč
Superhrubá mzda	20 659 Kč	20 659 Kč	20 659 Kč	20 659 Kč
Základ daně	20 700 Kč	20 700 Kč	20 700 Kč	20 700 Kč
Záloha na daň 15 %	3 105 Kč	3 105 Kč	3 105 Kč	3 105 Kč
Sleva na poplatníka	2 070 Kč	2 070 Kč	2 070 Kč	2 070 Kč
Sleva pro držitele ZTP/P	1 345 Kč	1 345 Kč	1 345 Kč	1 345 Kč
Záloha na daň po slevě	0 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč
SP za zaměstnance 6,5 %	1 002 Kč	1 002 Kč	1 002 Kč	1 002 Kč
ZP za zaměstnance 4,5 %	694 Kč	694 Kč	694 Kč	694 Kč
Daňové zvýhodnění	0 Kč	1 267 Kč	2 884 Kč	4 901 Kč
Výsledná záloha na daň	0 Kč	- 1 267 Kč	- 2 884 Kč	- 4 901 Kč
Čistá mzda	13 721 Kč	14 988 Kč	16 605 Kč	18 622 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Na základě předcházející tabulky vidíme, že pokud je poplatník držitelem průkazu ZTP/P náleží mu měsíčně sleva na dani navíc k základní slevě na poplatníka ve výši 1 345 Kč, což je 16 140 Kč ročně. Poplatník s dvěma nebo třemi dětmi bude mít díky uplatnění slev a daňového zvýhodnění vyšší čistou mzdu, než je jeho vyměřovací základ neboli hrubá mzda.

Pro srovnání se bude další výpočet týkat slovenského poplatníka s v přepočtu stejnou HM. Výpočet příkladu je uveden v Tab. 4.14.

Tab. 4.14 – Zdanění příjmu zdravotně a tělesně postiženého poplatníka v SR

	bezdětný	1 dítě	2 děti	3 děti
Hrubá mzda	600 €/ 15 417 Kč	600 €/ 15 417 Kč	600 €/ 15 417 Kč	600 €/ 15 417 Kč
SP za zaměstnance 9,4 %	56,40 €	56,40 €	56,40 €	56,40 €
ZP za zaměstnance 2 %	12 €	12 €	12 €	12 €
Základ daně	531,60 €	531,60 €	531,60 €	531,60 €
Měsíční NČZDD	328,12 €	328,12 €	328,12 €	328,12 €
Základ daně před zdaněním	203,48 €	203,48 €	203,48 €	203,48 €
Záloha na daň 19 %	38,66 €	38,66 €	38,66 €	38,66 €
Daňový bonus	0 €	22,17 €	44,34 €	66,51 €
Daň po uplatnění bonusu	38,66 €	16,49 €	- 5,68 €	- 27,85 €
Čistá mzda	492,94 €/ 12 666 Kč	515,11 €/ 13 236 Kč	537,28 €/ 13 805 Kč	559,45 €/ 14 375 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Pokud je slovenskému poplatníkovi uznáno, že je osobou zdravotně a tělesně postiženou, znamená to, že jeho schopnost vykonávat pracovní činnost, je nižší o více než 40 % oproti zdravé osobě. Jak je patrné z výše uvedené tabulky, poplatník se zdravotně a tělesně postižený odvádí na zdravotní pojištění 2 % z vyměřovacího základu, místo původních 4 %. V ostatních ohledech zůstává výpočet stejný. Pokud by se jednalo o odvod zaměstnavatele, je sazba zdravotního pojištění rovněž snížena na polovinu čili 5 %.

Důsledkem snížení procentní sazby je vyšší základ daně zaměstnance, tedy i vyšší výsledná daň, než by odvedl zdravý poplatník. Ani jeden z poplatníků nedosáhne vyšší čisté mzdy, než byla jeho HM.

5 Závěr

Cílem této bakalářské práce byla analýza zdanění příjmů v oblasti závislé činnosti v ČR a SR a zejména komparace systémů obou států. V práci byla využita převážně metoda komparace, dále byla využita metoda analýzy.

Za účelem splnění cíle této bakalářské práce byly nejprve v teoretické části vymezeny základní znaky daně, klasifikace daní a úlohy a funkce, které daně v ekonomice plní. Dále pro správné pochopení daňové problematiky byly v práci zároveň vymezeny základní daňové pojmy, jako jsou základ daně a předmět daně, daňový subjekt, a také jednotlivé možnosti uplatnění položek NČZD, slev na dani a daňového zvýhodnění za účelem zoptimalizování daně.

První část teoretické oblasti byla zaměřena na daňový systém a zdaňování českých poplatníků a druhá část byla zaměřena na daňový systém SR a zdaňování příjmů slovenských poplatníků. V neposlední řadě byly představeny systémy sociálního zabezpečení obou zemí, které úzce souvisí s daňovou problematikou.

V rámci praktické části práce byly aplikovány ukazatele daňového zatížení, které se využívají k porovnávání zdaňování příjmů. Ukazatel efektivní sazba daně a čisté daňové zatížení poplatníků byly poté využity dále při komparaci příjmů v dalších částech praktické kapitoly.

Na základě teoretických poznatků, byla největší část praktické kapitoly věnována výpočtům daňových povinností českých a slovenských poplatníků. Pro adekvátní komparaci byly příklady vypočteny postupně od poplatníka, který pobírá nejnižší možnou úroveň mzdy po poplatníka s nadprůměrným příjmem. V praktické části byly také komparovány systémy sociálního zabezpečení a možnosti využití optimalizace daňové povinnosti.

Při aplikaci veškerých výpočtů, bylo zjištěno, že největší rozdíl mezi ČR a SR nastává při stanovení základu daně. V ČR se pro stanovení základu daně používá tzv. model superhrubé mzdy, což znamená, že se k hrubé mzdě přičtou příspěvky na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění. Naopak v SR tvoří základ daně hrubá mzda po odečtení příspěvků na zdravotní a sociální pojištění a nezdánitelné části základu daně. Dalším rozdílem je právě uplatnění základní slevy na poplatníka, která se poplatníkovi v ČR odečítá až z konkrétní daňové povinnosti. V SR není tato základní možnost optimalizace daně stanovena jako sleva, nýbrž jako NČZD, což znamená, že se odečítá ze základu daně před zdaněním. Rozdíl je také v tom, že poplatník v ČR si tuto slevu může uplatnit při jakékoliv výšce příjmu, na rozdíl od

slovenského poplatníka, kterému nárok na tuto slevu po překročení určité hranice stanovené zákonem zaniká. V neposlední řadě, je také rozdíl v konkrétní sazbě daně z příjmů FO. V ČR je stanovená sazba zákonem ve výši 15 % a pro částky překračující zákonem stanovený limit dalších 7 % navíc. V SR je základní sazba daně ve výši 19 % a pro příjmy překračující zákonnou hranici 25 %. Celkově v ČR je možné uplatnit více slev na dani a odčitatelných položek a zpravidla je uplatnění možné ve vyšší částce.

Stejně je tomu tak u daňového zvýhodnění na děti, kde si slovenský poplatník může odečíst 22,17 € (570 Kč) na každé vyživované dítě, pokud je dítě mladší 6 let bude tato částka ve dvojnásobné výši 44,34 € (1 140 Kč). Český poplatník si může na první dítě odečíst 1 267 Kč, na druhé 1 617 Kč a na třetí a každé další 2 017 Kč. Poplatníci v ČR mají tedy možnost odečíst z daně více a také získat vyšší daňový bonus, ať už mají děti do věku 6 let nebo ne.

Na základě provedené komparace, bylo zjištěno, že v ČR odvádí poplatníci zpravidla nižší částku do státního rozpočtu a mají vyšší podíl čistého příjmu ke své hrubé mzdě než slovenští poplatníci. Toto lze vidět také na výsledcích příkladu na roční zúčtování, kdy slovenský poplatník bude v přepočtu při stejné výchozí hrubé mzdě odvádět daň přes 14 000 Kč, český poplatník získá bonus přes 26 000 Kč.

Seznam použité literatury

Odborné knihy

- [1] DVOŘÁKOVÁ, Veronika, Marcel PITTERLING a Hana SKALICKÁ. *Zdaňování příjmů fyzických a právnických osob 2017*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. 336 s. ISBN 978-80-7552-538-3.
- [2] KLIMEŠOVÁ, Ludmila. *Daňová optimalizace*. 2. vyd. Praha: Ústav práva a právní vědy, 2018. 248 s. ISBN 978-80-87974-17-9.
- [3] KUKALOVÁ, Gabriela, Lukáš MORAVEC a Marta ŠULCOVÁ-SEIDLOVÁ. *Daňová soustava*. 2.vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2015. 155 s. ISBN 978-80-213-2572-2.
- [4] MACHÁČEK, Ivan. *Zaměstnanecké benefity a daně*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. 256 s. ISBN 978-80-7552-514-7.
- [5] PELECH, Petr, Milan LOŠŤÁK a Iva RINDOVÁ. *Zdanění mezd, platů a ostatních příjmů ze závislé činnosti v roce 2018*. 26. vyd. Olomouc: ANAG, 2018. 392 s. ISBN 978-80-7554-114-7.
- [6] PTÁČKOVÁ MÍSAŘOVÁ, Petra a Milena OTAVOVÁ. *Daň z příjmů srozumitelně*. Ostrava: Key Publishing, 2015. 169 s. ISBN 978-80-7418-243-3.
- [7] SCHULTZOVÁ, Anna. *Daňovníctvo: daňová teória a politika I*. 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2018. 360 s. ISBN 978-80-7598-107-3.
- [8] TEPLICKÁ, Katarína. *Trendové analýzy základných inštitútov daňového procesu: vedecká monografia = Trend analysis of the basic institutes of the tax process: scientific monograph*. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2017. 80 s. ISBN 978-80-248-4053-6.
- [9] ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii*. 7. vyd. Praha: Leges, 2018. 384 s. ISBN 978-80-7502-274-5.
- [10] ŠIROKÝ, Jan. *Daňové teorie: s praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2008. 330 s. ISBN 978-80-7400-005-8.

- [11] VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2018*. 14. vyd. Praha: 1. VOX, 2018. 404 s. ISBN 978-80-87480-63-2.
- [12] VYCHOPENĚ, Jiří. *Daň z příjmů 2018*. 14. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 545 s. ISBN 978-80-7598-019-9.

Elektronické zdroje

- [13] FINANCE.CZ. *Daně, banky, kalkulačky, spoření, kurzy měn* [online]. [cit. 03.03.2019]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/zpravy/finance/390895-skutecna-sazba-dane-z-prijmu-u-prumerne-mzdy/>
- [14] FINANCE.SK. *Dane, banky, kalkulačky, sporenie, kurzy mien* [online]. [cit. 18.02.2019]. Dostupné z: <https://www.finance.sk/dane/danove-formulare/>
- [15] GRAFTON RECRUITMENT. *Tradiční benefity netáhnou, zaměstnanci mají zájem o příspěvek na bydlení* [online]. [cit. 18.01.2019]. Dostupné z: <https://www.grafton.cz/o-nas/medialni-zona/archiv-2017/tiskove-zpravy-2017/tradicni-benefity-netahnou-zamestnanci-maji-zajem-o-prispevky-na-bydleni-ci-osobniho-kouce>
- [16] MINIMÁLNA MZDA 2019. *Minimálna mzda 2019* [online]. [cit. 04.02.2019]. Dostupné z: <https://www.minimalnamzda.sk/>
- [17] MINISTERSTVO PRÁCE, SOC. VĚCÍ A RODINY SROV. *Životné minimum* [online]. [cit. 15.02.2019]. Dostupné z: <https://www.employment.gov.sk/sk/rodina-socialna-pomoc/hmotna-nudza/zivotne-minimum/>
- [18] NEZAMESTNANÍ - PFS. *Finančné riaditeľstvo SR* [online]. [cit. 15.02.2019]. Dostupné z: <https://www.financnasprava.sk/sk/obcania/dane/dan-z-prijmov/nezamestnani>
- [19] NEZDANITEĽNÉ ČASTI ZÁKLADU DANE V ROKU 2019 | *Podnikajte.sk* - portál o podnikaní [online]. [cit. 05.02.2019]. Dostupné z: <https://www.podnikajte.sk/dan-z-prijmov/nezdanitelne-casti-zakladu-dane-2019>

- [20] PENÍZE. *Minimální mzda 2019 vyšší o 1150 korun. Co stoupne s ní?* [online]. [cit. 23.01.2019]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/mzda-a-plat/402070-minimalni-mzda-2019-vyssi-o-1150-korun-co-stoupne-s-ni>
- [21] PODNIKAJTE.SK. *Odvody zamestnanca a zamestnávateľa od 1.1.2019* [online]. [cit. 20.02.2019]. Dostupné z: <https://www.podnikajte.sk/socialne-a-zdravotne-odvody/odvody-zamestnanec-zamestnavatel-2019>
- [22] PODNIKATEL. *Změny tuzemského stravného pro rok 2019* [online]. [cit. 18.01.2019]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/zmeny-tuzemskeho-stravneho-pro-rok-2019/>
- [23] ŽIVOTNÉ MINIMUM 2018 a 2019. *Minimálna mzda 2019* [online]. [cit. 04.02.2019]. Dostupné z: <https://www.minimalnamzda.sk/zivotne-minimum.php>

Zákony

- [24] daňový řád č. 280/2009 Sb.
- [25] zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
- [26] zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, v platném znění
- [27] zákon č. 592/1992 Sb., o pojistné na všeobecné zdravotní pojištění, v platném znění
- [28] zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, v platném znění
- [29] zákon č.461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov
- [30] zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov
- [31] zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení v znení neskorších predpisov

Seznam zkratek

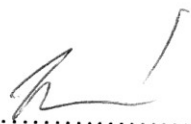
ČR	Česká republika
DP	daňové přiznání
DPČ	dohoda o pracovní činnosti
DPH	daň z přidané hodnoty
DPP	dohoda o provedení práce
FKSP	fond kulturních a sociálních potřeb
FO	fyzická osoba
HDP	hrubý domácí produkt
HPP	hlavní pracovní poměr
MM	minimální mzda
NČZD	nezdanitelné části základu daně
NČZDD	nezdanitelná část základu daně na daňovníka
PO	právnícká osoba
SR	Slovenská republika
ÚP	úřad práce
ZDP	zákon o daních z příjmů

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 10. 05. 2019

.....

Zuzana Výtisková

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Prohlášení poplatníka daně z příjmů FO ze závislé činnosti

Příloha č. 2 – Daňové priznanie k dani z príjmov fyzickej osoby typ A